

Szerkesztőség kiadói hivatal és nyomda: Bulev Regele Ferdinánd (József főherceg-ut) 4. Telefon: 151. — Szerkesztő: Közlöny. Arad —: Az Aradi Nyomda vállalat tulajdonosa kiadása és rotációs nyomtatás. Megjelentik a szombat reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Csillagos árak: Évente 840. félre 420. negyedévente 210. Havonta 70. Lel. Közföldre havonta 50. Lel. 1000. —: Egyes szám 3 Lel. Vasárnap 5 Lel. —: (Buda-pestiben 50. ban félár.) Hirdetések tarifa szerint: —

49-ik évfolyam, 235. szám *

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897—1932.

* Szerda, 1933. október 18

Népek csatája 1933.

Husz évvel ezelőtt század legnagyobb csatájának emlékünnepét ülték, 1913-ban, Lipcsében és ebből az alkalomból a lipcsei csatát legmagasabb pontján, a város szélén emelt 95 méter magas „Völkerschlachtdenkmal“-t átadták a nyilvánosságnak. Kilencszáztizenhárom óta husz esztendő telt el és a lipcsei csata lezajlásának 120 esztendő jubileumát lehetne megülni ma. Irtóztos csata volt Napoleon seregében a franciák, olaszok, bádeniek, bajorok, hesseniek, szászok, vestfaliaiak és württembergiek harcoltak, míg a szövetséges koalíciós hadseregben osztrákok, poroszok, oroszok, svédok és lengyelek küzdöttek, akiket Anglia segített hatalmas pénzüsszegekkel. Valóságos népszövetségi csata volt: a székhely nem Genf, hanem Lipce, az előadás nem a Renssance-teremben történt, hanem szabadteri produkció volt, három főrendezővel: Napoleonnal, Schwartzberg herceggel és Radetzkyvel. Politikai eredménye: megtörték Franciaország és Napoleon európai tulsulvát.

Különös évforduló, különös időkben. A szombatesti német bomba, amely ezuttal nem Lipcsében, hanem Genfben robbant, a rádió előtt, pontosan a lipcsei csata 120 éves évfordulóján durrant szét. Százhusz évvel ezelőtt a mérkőző nemzetek nem fordulhattak a Népszövetséghez, nem léphettek ki, nem léphettek be, akkor még nem létezett ez az előkelő és kissé túlméretezett jelentőségű genfi klub. Vannak, akik ugylátják, hogy Németországot nem azért hívták Genfbe, hogy tárgyaljon vele, hanem azért, hogy megalázzák. Németország egyik régi ellensége, Amery, volt gyarmatiügyi miniszter, a britt politikai élet egyik legjelentősebb figurája, ha ei is ismerte azt, hogy Németországgal súlyos igazságtalanság történt, nyomban azt a tanácsot adja az angol kormánynak, hogy a lehetőségig tartsa vissza magát a közép-európai bonyodalmaktól. Amíg tehát a lipcsei csatában a koalíciós hatalmakat Anglia finanszírozta, addig ma a Berlin—genfi csatában Anglia visszatér a „splendid isolation“ nevezőjére, de erre a nevezőre tér vissza Amerika is, amely teljes semlegességet jelent be, azzal a zseniális koncepcióval szemben, amellyel Clemenceau a Népszövetség alkotmányát úgy rendezte be, hogy az a francia politika úszályhordozója lett. Az előkelő genfi klub ugyanis nem azzal foglalkozott az elmúlt esztendők során, hogy a nemzetek közötti bekezdést megteremtse, hanem olyan helyzetet szelárdított meg, amelyben előbb-utóbb annak az ellenkezőjét érlelte ki, amire hivatva volt. Kicsiráztatta és megtermékenyítette: — a háboru magvát.

A német kormány elhatározását Neurath külügyminiszter indokolása legfőképpen arra az egy mondatra koncentrálja, hogy nem a német követelések tették lehetetlenné a Népszövetséggel folytatott tanácskozások eredményeit, hanem a tulajdon álláspontja, Franciaország nyolcmillió fegyverrel szemben Németország 200 ezer engedélyezett fegyvere csakugyan megaláztatásnak számít.

De nézzünk szembe a problémával: — függetlenül minden külpolitikai konzekvenciától: — vajon nem ott bukik-e meg a Népszövetségi Klub, ahol a leszerelési problémák közepében ez a 200 ezer puská mérkőzik a nyolcmillióval? Németország a 200 ezerből 500 ezer, vagy egymillió puskát akar fejleszteni, Franciaország nem enged a nyolcmillióból és ezt úgy hívják, hogy „leszerelési konferencia!“

A német bomba hatására ezt a konferenciát egyelőre elhalasztották. A lipcsei népek csatájának emlékünnepére tehát most jubiléum. Soha aktuálisabb esemény nem volt a világon, mint ez a mai, Népek csatája folyik, elszántabban és konyakabul mint valaha. Völkerschlacht a szó legszorosabb értelmében, a Népszövetség nem ezért született, de könnyen lehet, hogy ebbe bukik el. Angol és olasz lapok, még hozzá jobboldaliak, egyformán arra mutatnak, hogy a Népszövetség etikai értelme megszűnt. Százhusz évvel fordult a világ Lipcse óta, de a fegyver még mindig emberi ideák és azoknak, akik szomjasak, boldog hitben

Összetűzés Macdonald és az angol külügyminiszter között Németország világeseményt jelentő lépése miatt

Nézeteltérések Macdonald és Simon külügyminiszter között — Franciaország feltételei — Külön tárgyalásokról Németországgal szó sem lehet — „A népszövetségi alapokmányt nem lehet papírrongyként kezelni“ — Neurath báró nyilatkozik

Daladier francia miniszterelnök leszögezte Franciaország álláspontját Németország lépésével szemben

A francia sajtó részletesen foglalkozik Hitler rádióbeszédének azon részével, amely szerint Németország hajlandó külön tárgyalásokat kezdeni Franciaországgal. A francia kormány ezzel az ajánlattal szemben a tárgyalásokat csak Genfben hajlandó tárgyalni és hajlandó minden olyan határozat hozatalában való közreműködésre, amely alkalmas arra, hogy az utóbbi napokban felmerült tévedéseket elsimítsa. Bármilyen határozat is hozatik Genfben, a francia kormány a maga részéről azt csupán ad referendum-határozatnak tekint-

ti a tárgyalások végső és szabad lezártaig. A francia kormány újból hangsúlyozza, hogy csakis a Népszövetség keretén belül hajlandó tárgyalásokat folytatni, még pedig azért, mert semmi körülmények között sem akarja ezekből a tárgyalásokból sem Szovjetországot, sem Japánt kizárni. Bármilyen határozat is hozatik, annak olyannak kell lennie, hogy nyitva hagyja az utat Németország számára. Ezzel szemben a francia kormány hajlandó a következő engedményre Németországgal szemben:

Revidálja a Macdonald-féle leszerelési tervet, kirekeszti az egyelőre tulajdonképpen még el sem fogadott Eden-féle feltételeket és ugynevezett kötött biztosítékokat teremt a tárgyalások megindulásakor Németország számára, abban a tekintetben, hogy Németországot a tárgyalások folyamán teljesen egyenrangú félként kezelik a tárgyaló felek. Ennek az egyenranguságnak azonban gyakorlat-politikai értéke csak abban az esetben lehet, ha Németország hajlandó a Macdonald-féle leszerelési terv és a francia biztonsági követelések alapvonalait, vagyis a négyéves ellenőrzést, stb. elfogadni. Különtárgyalásokról Németországgal szó sem lehet. Ilyen külön tárgyalásokat nemcsak Hitler, de Brüning és később Pápen is szorgalmaztak, azonban a francia kormány mindig szem előtt tartotta szövetségeseivel szemben tanúsítandó hü ségét, különös tekintettel a kisantra. A tárgyalási paktumban Franciaország csak abban az esetben hajlandó Németországnak újból szerepet engedélyezni, ha visszatér Genfbe Franciaország függetlenül mindentől, folytatja tárgyalásait Genfben, függetlenül attól, hogy azokon ki vesz részt és ki nem.

A Le Journal szerint Henderson, a leszerelési konferencia elnöke Németország eljárásával kapcsolatban kijelentette, hogy a népszövetségi alapokmányt nem lehet papírrongyként kezelni.

Az olasz kormány tárgyal Németországgal

Az olasz kormány tegnap hivatalosan kezdte meg a tárgyalásokat Németországgal, valamint a hatalmak római megbizottaival. Mussolini tegnap újból fogadta az angol és a francia nagyköveteket, kikkel főleg azt beszélte meg, hogy miképpen volna lehetséges a leszerelési konferencia megmentése. Mussolini véleménye szerint ugyanis legkésőbb két héten belül sikerül módosítandó találni arra, hogy Németországot a zöld asztalhoz visszahozzák, azonban természetesen csak abban az esetben, ha a leszerelési konferenciát nem halasztják el. A római tárgyalások eddigi állásáról hivatalos jelentést még nem adtak ki.

Neurath báró tegnap fogadta a külföldi sajtó képviselőit, akik előtt többek között a következőket jelentette ki:

— Németország számára nem állt más út a rendelkezésére, mint az, hogy kilépjen a Népszövetségből. A titkos tárgyalások során kiderült, hogy a hatalmak továbbra is megakadályozták a helyzetben akarják tartani a birodalmat

és nem hajlandók megadni az egyenjogúságot, melyért immár hét esztendeje küzd Németország s amely elv alapján lépett be a nemzetek szövetségébe.

A birodalmi külügyminiszter ezután részletesen fejtegette, hogy Németország nem a felfegyverkezésben, hanem a leszerelésben kívánta az egyenjogúság elvének elfogadását. Ezzel kapcsolatban Németország nem fogadhatta el Sir Simon javaslatát, amely szerint elfogadják ugyan az egyenlő leszerelés elvét, azonban egyedül és kizárólag csak Németországot helyezik felügyelet alá.

A francia Kamara döntött

Párisi jelentések szerint a Kamara tegnap délután 3 órakor tartotta meg a nyári szünet óta első ülését. Nagy izgalom előzte meg az ülést, mert ezen kellett eldőlni a kormány sorsának. A kormány helyzetét ugyanis egyrészt a pénzügyi javaslatokkal szemben való averzió, másrészt Németország lépése nehezítette meg. Az ülés megnyitása után elsőnek Daladier miniszterelnök szólalt fel, akinek beszéde egyegyed óra hosszat tartott. Ezután mindjárt Delbos radikális-szocialista több bizalmi nyilatkozatot olvasott fel, majd pedig ismét Daladier miniszterelnök emelkedett szólásra és benyújtotta a pénzügyi egyensúlyról szóló törvényjavaslatot. A francia miniszterelnök beszédében a következőket mondotta:

és ünneplő civil-frakkokban leplezték le 1913-ban, a legboldogabb béke utolsó esztendejében a lipcsei emlékművet, ma, husz év múltán, a „Völkerschlachtdenkmal“ tövében, sajnos, nem marad

egyéb hátra, mint könnyet hullatni a márványra, amely még mindig a fegyverek örök dicsőségét dokumentálja. Békeművek, békeszobrok, békejubiläumok: hol késtek az éji homályban? F. T.

— A kormány sorsát az államháztartás egyensúlybáhozához köti és kívánja az indítvány sürgős tárgyalásának kimondását.

A Kamara a miniszterelnök indítványát 470 szavattal 120 ellenében elfogadta. A miniszterelnök további beszédében bejelentette, hogy veszedelmes lenne az államháztartás kiegyensúlyozását továbbra is halogatni. Az újabb események is — és ezzel a német lépésre célzott — szükségessé teszik, hogy rendezzék Franciaország pénzügyeit, mert különben lehetetlenség, hogy az ország nagykonceptiójú politikát folytasson. Ezután következett Daladier beszédének az a része, amely néhány tömör mondatban vázolta Franciaország álláspontját a német lépéssel szemben.

Uj tények előtt állunk — mondotta a

A francia miniszterelnök nem hajlandó közvetlen tárgyalásokba bocsátkozni Németországgal

— Franciaország — mondotta — hi marad kulturájához és szolidaritásához (ezen kijelentésben valószínűleg a kisantanttra célozott) és ebben a szellemben vizsgálja meg a helyzetet, mely nem csak Németországot és Franciaországot érdekli, hanem valamennyi népet. (Ez a mondat viszont magában foglalja a német ajánlat burkolt visszautasítását, hogy közvetlen tárgyalásokat indítsanak Franciaország és Németország között). Franciaország — folytatta tovább a miniszterelnök — részt vesz október 26-án a genfi ülésen. A pénzügyi vita után teljes részletességgel tárgyalhatjuk a külpolitikai helyzetet és most csak azért szólnok fel, hogy elébe vágassak az oktalan híreszteléseknek. Kijelentem azonban már most is, hogy Franciaország egyáltalán nincsen elszigetelve.

A francia sajtó egyébként élesen bírálja Neurath beszédét és a Németországnak adott válasz enyhe hangját. Az Ordre szerint Berlinben mosolyognak azon, ami Genfben történt, mert úgy tudják, hogy mégis helyesen cselekedtek. Kifogásolják, hogy nem válaszoltak Németországnak azokra a vádjaira, amelyekben a nagyhatalmakra céloztak. A baloldali lapok hangja a megegyezést sürgeti Németországgal, ez a konciliáns magatartás azonban inkább a háborús veszély megszüntetését célozza, semmint a lapok Hitler iránti békülékenységét és rokonszenvét szolgálja. Ezek a lapok a közvetlen érintkezés mellett foglalnak állást.

A londoni sajtó nem szünteti támadását Németország ellen, különösen pedig Neurathot támadja az elhangzott beszéde miatt. A Times szerint meg kellene vizsgálni azokat a módokat, amelyek együttes eljárás alapján korrigálnák Németországnak ezt a súlyosan elítélendő lépését. A Daily Mail érdekes interjút közöl Göbbels-el, aki kijelentette, azt hiszi, hogy Németország továbbra is megtartja igényeit, ha a többi hatalmak is hasonlóan cselekszenek és a fegyverkezési színvonal megállapítása egységesen történik. Igen érdekes nyilatkozatának az a része, amelyben leszögezi, hogy megszűnne nyomban minden panasz Franciaország ellen, ha a Saar-vidéket visszaadnák Németországnak. A lengyel korridort nem tartja véglegesen lezárt kérdésnek, ez azonban szerinte nem oly életbevágó, hogy háborús veszélyt szolgálna. Nem nyugszik bele Németország a korridor elviselhetetlenségébe, de reméli, hogy a probléma egyszerű diplomáciai tárgyalások során is megoldható.

Simon angol külügyminiszter rideg magatartása

Politikai körök élénken kommentálják azt a kiszivárgott értesülést, hogy Macdonald és Simon külügyminiszter között nézeteltérések merültek fel, mert Macdonald szemrehányást tett Simonnak, hogy az ő rideg magatartása folytán történt meg Németország elhatározó lépése.

Norman Dawis amerikai megbízott a Washingtonból érkezett utasítások alapján hivatalos nyilatkozatot tett közzé, amelyben tolmácsolja kormányának azt az óhaját, hogy a leszerelési értekezletet a végső eredményig folytassák.

— Kizárólag a leszerelés kérdésének tárgyalására tartózkodunk Genfben — mondotta az amerikai fődolégátus. — Amíg fennáll a lehetőség annak, hogy a leszerelésről eredményesen folynak a tárgyalások, addig szívesen kivesszük mi is a részünket. Nem érdekelnek a kérdés politikai vagy tisztán európai szempontjai. Az Egyesült-Államok kormánya nem áll politikai kapcsolatban egyetlen európai kormánnyal sem.

miniszterelnök — és a kormányok feladata, hogy gondosan megvizsgálja ezeknek következményeit. A francia kormány tudatában van és mindenkinek emlékeztetébe idézi, hogy mindig az együttműködés politikáját kívánta, amely minden nép számára egyenlően garantálja a biztonságot és a méltóságok csorbíthatatlanságát. Semmi olyasmiről nincsen szó, amely a figyelmünket elkerülné, de a tettekkel szemben nem lehetünk vakok.

Majd felvetette a kérdést, hogy miért nem akart Németország hozzájárulni a Genfben előkészített igazi leszerelés tervéhez akkor, ha most Hitler kancellár azt mondja, hogy az utolsó gépfegyvert is hajlandó elpusztítani és az utolsó katonáját is el kívánja küldeni.

Vilmos császár egy angol újságírónak kijelentette, hogy a német lépés logikus következménye azon eljárási módnak, amelyben a Népszövetség Németországot részesítette és csak azon csodálkozik, hogy a német kormány már régebben nem határozta el magát erre a sakkhúzásra.

Ultimátum Hitlernek

Londonból jelentik: A Daily Herald genfi német körökből úgy értesült, hogy ha az esetleges leszerelési tervezetet Németországnak felajánlanák, ezt Hitler ultimátumának fogja tekinteni. Ennek ellenére, valószínűleg ezt az eljárást követik majd és ha Németország nem írja alá a tervezetet, Franciaország a versaillesi béke 213. szakasza alapján a Népszövetséghez fordul, hogy Németország fegyverkezéseinek szigorú és legsürgősebb felülvizsgálását követelje.

Göbbels propagandaügyi miniszter érdekes nyilatkozatban itéli meg a Népszövetségből való kilépés után kialakult kül- és belpolitikai helyzetet.

— Németországban tudja ugyan mindenki, hogy a nemzeti-szocialista-párt és vele együtt az egész német nép zárt egységben áll a német kormány mögött, mégis megkérdézzük a német népet a kilépés utáni hangulatáról, aminek főleg az a célja, hogy a külföld előtt kinyilatkoztassuk a német nép egységét, amellyel nemcsak ebben a kérdésben, de más vonatkozású ügyekben is föltétlenül a kormány mögött foglal állást.

Ma, szerda estig lehet még jelentkezni a Sportvonatra

Az Aradi Közlöny kiadóhivatala ma megkezdte a résztvételi jegyek szétosztását

Pénteken, 20-án délelőtt 10 órakor robot ki az aradi pályaudvarról a NAC-Ripensia-Ujpest-Hungária mérkőzésére Budapestre induló filléres sportvonat, amely rendkívüli alkalmat nyújt arra az érdeklődők ezreinek, hogy résztvegyenek a sportszezon két legnagyobb eseményén, a fentemlített mérkőzésen, valamint a 22-én Budapesten lezajló olasz-magyar futballmérkőzésen. A társasutazást Bécsre is kiterjeszti a rendezőség, aránylag ugyanolyan minimális résztvételi költségekkel, mint a budapesti kollektív utazás költségei. A társasutazásra szerda estig egyéni utlevéllel elfogadunk még jelentkezéseket, azonban az utas esetleges kívánságát nem tudjuk teljesíteni a vonaton való beosztását illetően.

Ma, szerda reggel megkezdte az Aradi Közlöny kiadóhivatala a résztvételi jegyek szétosztását. Felkérjük tehát valamennyi je-

Benes és Dollfuss fontos találkozója Bécsben

Bécsből jelentik: Nagy szenzációja az osztrák politikának, hogy holnap fontos rögtönzött diplomáciai találkozás lesz Bécsben Benes és Dollfuss kancellár között. A Genfből hazautazóban levő csehszlovák külügyminiszter Bécsben ki fog szállni és Dollfuss kancellárral folytat majd megbeszélést. Hivatalosan a látogatást udvarlássági ténynek igyekeznek feltüntetni, mintha Benes külügyminiszter csak azért jönne Bécsbe, hogy kifejezze szerencsekívánságait a merényletből megmenekült Dollfussnak, másrészt hangoztatják, hogy a csehszlovák külügyminiszter látogatása csupán viszonzása annak a diplomáciai látogatásnak, amely körülbelül három hét előtt a tiroli határállomáson végbement, amikor Dollfuss Genfből visszatérően Benes-sel és Titulescu román külügyminiszterrel találkozott. Annyi azonban bizonyos, hogy Dollfuss és Benes nem csupán a függőben levő ügyeket beszélnek meg, hanem más fontos kérdésekről, többek között az olasz dunai tervről is tárgyalni fognak.

Kommunista és vasgárdista agitátorokat leplezték le Bucarestiben

Bucarestiből jelentik: Szenzációs leleplezést eszközölt tegnap a bucuresti-i rendőrség. A hatóságok megállapítása szerint, a Viespari-uca 43. szám alatt ugynevezett „Forradalmi Szindikátus” működött, amely röpiratok özönével árasztotta el a fővárost. Tegnap a rendőrség körülvette az említett házat, behatolt oda és az egyik lakásban kis rotációs-gépet talált. A helyszínen letartóztatták Tudor Józsefet, Bornstein Dezsőt és Tóth Antalt. Az utóbbi sógora a nemrégiben 20 évi kényszermunkára ítélt Luca Lászlónak, aki a grivitai lázadás egyik előidézője volt. Érdekes megemlíteni, hogy a „Forradalmi Szindikátus” helyiségében nemcsak kommunista, hanem vasgárdista röpiratokat is találtak. A társaság ugyanis ilymódon akart egyszerre szélsőjobb és szélsőbaloldali mozgalmakat előidézni. A levelezésből kiderült, hogy a kommunista ügynökök számos baloldali munkást vittek a vasgárdisták közé, azzal a céllal, hogy azok ott megfelelőleg együtt működhessenek és később baloldali propagandát fejthessenek ki. Különösen a neamtmegeyi vasgárdista rohamcsapatokban sikerült számos kommunistát elhelyezni.

Törvényjavaslatok tömege

kerül a parlament őszi ülészaka elé

Maniu és hiveinek fontos tárgyalásai Kolozsváron. — Az ostromállapot ellen

Titulescu külügyminiszter ankarai látogatása

Bucurestiből jelentik: Egyre jobban közeledik a parlament őszi ülészakának megnyitása. A kormány a parlament munkaprogramjának előkészítése céljából ezen a héten kezdi meg tanácskozásait. Ezeket a minisztertanácsokon a szakminiszterek sorra bemutatják törvényjavaslatukat, amelyeket a minisztertanács vita alá vesz. A törvényjavaslatok megvitatása és letárgyalása után a kormány tagjai megállapodnak abban, hogy a javaslatokat milyen sorrendben terjesztik a parlament elé. A parlamenti megvitatás alá legelőszörban *Madgearu* pénzügyminiszter sorozatos javaslatjai kerülnek és több javaslatot terjeszt be *Gatencu* iparügyi alminiszter és *Popovicu* igazságügyminiszter is. A betervezett pénzügyi és gazdasági javaslatok elsősorban a hitelélet fellendítését célozzák. Az egyik minisztertanácsn *Titulescu* beszámol a kormány külügyi utja eredményéről.

Itt írjuk meg, hogy *Maniu* Gyula tegnap óta Kolozsváron tartózkodik. A volt miniszterelnök értekezletet hívott össze Kolozsvárra és legmegbízhatóbb személyi hűvel kíván tanácskozni azokról az ellenakciókról, amelyet a *Vaida*-kormány állítólagos ostromállapot rendelkezésével szemben alkalmaznának, arra az esetre, ha az nemcsak a szélsőséges mozgalmak ellen, hanem *Maniu* csoportja ellen is irányulna. Ma érkeztek Kolozsvárra *Boila* Zachariás, *Lázár* Illés és *Leucutia* Aurél dr. képviselők, akiket tudvalevőleg *Vaida* kizárt a nemzeti-parasztpártból és már Kolozsvárott voltak *Socol* Aurél, *Bianu* és *Pop* Sever, akik már fel is vették az érintkezést *Maniu* Gyulával. A mai értekezleten dől el az is, hogy mikor indul meg a *Maniu*-frakció új politikai napilapja, a *Patria Noua* és hogy ki fogja a lapot felelős-szerkesztőként jegyezni. Politikai körökben igen nagy érdeklődéssel várják a kolozsvári tanácskozás döntését.

Averescu marsall, a néppárt elnöke ma hosszabb tartózkodásra a fővárosba érkezett.

Meghalt dr. Faludi Jenő, az ismert budapesti szinigazgató

Budapestről jelentik: Ma hosszas szenvedés után elhunyt dr. *Faludi* Jenő, ismert budapesti szinigazgató, aki már régebben vesebántalmakban szenvedett és halálát is ez okozta. Ezelőtt egy héttel többszöri műtét után ismét megoperálták, de legyengült szervezete ezt a műtét beavatkozást már nem viselte el, úgy, hogy ma kiszenvedett. A magyar színházvilágnak nemcsak egyik legismertebb, de legértékesebb tagja hunyt el halálával. — 1911-ben vállalt először szinigazgatást, amikor a Vag-színház élén állott. Háború után a Vigszínház és a Városi Színház együttes igazgatója volt, 1924-ben érte el színházi tevékenységének tetőfokát, amikor az Unio trószát mind az öt színházának élére került. Utóbb csak a Magyar Színházat vezette, majd amikor ettől is meg kellett válna, végleg visszavonult, főleg betegsége készítette erre, amely most hatvan éves korában végzett vele.

A marsall a napokban ül össze tanácskozássra pártjának vezetőségével és megállapítják a párt politikai programját. A marsall egyébként a lapok megállapítása szerint kitünő színben van, fiatalos és ruganyos. Valószínűnek tartják politikai körökben, hogy a legközelebb összehívandó néppárti vezetőségi ülés alkalmából szóba kerül a pártnak militáris rendszerbe való beszerzésének kérdése is.

A „*Völkischer Beobachter*“ hivatalos lap romániai hírt közöl, amely szerint a romániai jobboldali pártok egyetlen szervezetbe tömörülnek, amelynek célja a német birodalmi politikát folytatni. A „*Lupta*“ nevetségesnek mondja ezt a hírt és jellemzőnek arra, hogy ilyen álhírekkel akarják propagandát kifejteni a nemzeti-szociálisták.

Párisi jelentések szerint *Madgearu* román pénzügyminiszter ma 9 óra 15 perckor ideérkezett. Daladier francia miniszterelnökkel és Paul Boncour külügyminiszterrel fog előreláthatólag tárgyalásokat folytatni.

Bucurestiből jelentik: A *Times* mai száma *Titulescu* ankarai látogatásáról ír és megállapítja, hogy az ankarai tanácskozásokon szó van a román-török barátsági, döntőbírósi és megnemtámadási szerződés megkötéséről és az erre vonatkozó egyezményeket nyomban alá is írják. A *Daily Telegraph* külpolitikai szerkesztője *Titulescu* külügyminiszter törökországi tárgyalásairól azt írja, hogy *Titulescu* ragyogó kvalitásai a londoni orosz megnemtámadási paktum után most az ankarai szerződések létrehozatalával a román külügyminiszter Balkáni akciója teljes sikert ígér. Bár Bulgária nem mutat sok hajlandóságot az ügyhöz, *Titulescu*nak máris sikerült Bulgária és Románia között közeledést létrehozni és közvetíteni a jugoszláv-bolgár kiengesztelődés érdekében. A lap szerint nagy dologról folynak a tanácskozások Ankarában, amelyeknek eredménye rövidesen mutatkozni fog.

Halállal végződő tiltott műtét miatt letartóztattak négy debreceni orvost

A vizsgálat megállapította, hogy az orvosok indokolatlanul követték el a műtétet

Debrecenből jelentik: Napok óta egy halállal végződő tiltott műtét ügye tartja izgalomban Debrecen város közönségét. A műtét áldozata F. Piroška 19 éves takarítónő, akit, mint a boncolás során kiderült, teljesen indokolatlanul operáltak meg, miután nem is volt más állapotban. Az eset előzményei a következők:

F. Piroška a múlt héten jelentkezett az egyik ismert debreceni orvosnál, akinek segítségét kérte azzal kapcsolatban, hogy más állapotban van. Az orvos megállapította a terhességet és két másik orvos ismerőséhez küldte el a leányt, akik együttesen végrehajtották rajta a tiltott műtétet. A műtét nem sikerült és azt még két ízben megismételték, míg vasárnap reggel a szerencsétlen leány az orvosi műtőasztalon meghalt. Az orvosok a halott leányt akkor felöltöztették és autón nővére lakására szállították, aki azonban nem engedte meg, hogy nála hagyják a holttestet, mire kénytelenek voltak a halálesetet bejelenteni a rendőrségen.

A rendőrség nyomban vizsgálatot indított a gyanús haláleset ügyében és elrendelte a holttest felboncolását. A boncolás megállapította, hogy a leány halálát teljes belső elvérzés okozta. Az egyik orvos azt állította a vizsgálat során, hogy a leány tüdőbajos volt és emiatt kellett a terhességet megszakítani, ezzel szemben a boncolás megállapította, hogy a leány nemcsak hogy teljesen egészséges volt, de nem is volt teherben és ezt a műtétet végző orvosoknak, sőt már a vizsgáló orvosnak is tudnia kellett volna. Borzalmas műtét hiábát követték el az orvosok, akik a tiltott műtét végzése közben átszakították a leány belső szervét és a hasból közel nyolc méter hosszú

A SPORTVONAT utasainak figyelmébe!

Aradiak budapesti találkozó és szórakozó helye

Negresco

3890

kávéház
a Dunakorzón

pitja, hogy az ankarai tanácskozásokon szó van a román-török barátsági, döntőbírósi és megnemtámadási szerződés megkötéséről és az erre vonatkozó egyezményeket nyomban alá is írják. A *Daily Telegraph* külpolitikai szerkesztője *Titulescu* külügyminiszter törökországi tárgyalásairól azt írja, hogy *Titulescu* ragyogó kvalitásai a londoni orosz megnemtámadási paktum után most az ankarai szerződések létrehozatalával a román külügyminiszter Balkáni akciója teljes sikert ígér. Bár Bulgária nem mutat sok hajlandóságot az ügyhöz, *Titulescu*nak máris sikerült Bulgária és Románia között közeledést létrehozni és közvetíteni a jugoszláv-bolgár kiengesztelődés érdekében. A lap szerint nagy dologról folynak a tanácskozások Ankarában, amelyeknek eredménye rövidesen mutatkozni fog.

belet téptek ki, sőt még a vastagbélből is levágtak néhány centimétert. A kitépelt többméter hosszú belet az orvosok a kamálisba dobták. A rendőrség a tiltott műtétben részt vett három orvost letartóztatta. A vizsgálat során egy negyedik orvos személye is belekeverült az ügybe, azonban ez az orvos a hadsereg kötelékébe tartozik és ezért az ő ügyét áttették a honvéd ügyészséghez. Az ügyben szereplő négy orvos neve a következő: dr. *Macrosi* Imre, dr. *Moskovitz* Zsigmond, dr. *Tukach* János és dr. *Gács* Jenő.

Ismét lelőttek egy rendőrtisztet

Megismétlődött a Fortu-eset

Bucurestiből jelentik: A *Tempo* közlése szerint, Galatiban Fortu professzoréhoz teljesen hasonló eset történt a következő körülmények között: Nestor György Covorului megyei szervezetének elnöke, galati-i lakásán pártjának vezetőivel bizalmas értekezletet tartott. Az értekezleten a bucaresti-i pártközpont képviselőjében *Petrescu* párttitkár jelent meg, aki megérkezésekor látta, hogy Nestor lakása előtt több rendőrtiszt gyűlt össze. Nestor erre távozásra szólította fel a rendőrtiszteket és amikor felszólításának nem látta eredményét, előrántotta revolverét és két lövést adott le. Az egyik golyó súlyosan megsebesítette *Mogart* István rendőrtisztet, akit kórházba szállítottak. A rendőrtisztek erre eltávoztak és megtették Nestor ellen a feljelentést. Csakhamar megjelent Nestor lakásán *Comasescu* ügyész, aki felszólította Nestort, hogy kövesse az ügyészségre. Nestor vonakodott az ügyész felszólításának eleget tenni, mire az ügyész elfogatási parancsot adott ki ellene. A pártelnök erre megszüntette az ellenállást és elment az ügyészségre. Itt jegyzőkönyvet vettek fel vallomásáról, amelyben azt állítja, hogy nem a rendőrökre, hanem a levegőbe lőtt.

CORSO-MOZGO mai műsora:

OLCSÓ LEJ 8, 12, 16, 20 lejes helyárrakkal!

VARSOI CITADELLA!

A híres citadella körül lejátszódó orosz tárgyú izgalmas film.

VARKONYI MIHÁLY legjobb alkotása.

CORSO!

Az őszi saison első nagy slágere!

HOLNAP PREMIER!

Láthatatlan

gárda!

osztrák-olasz vonatkozású világsikerű nagy kém film. Jobb mint a Varsói bál. Pompás balettek, pazar kiállítás! *Brigitte Helm*, *Karl Ludwig Diehl*, *Theodor Loos*, *Oskar Homolka*, *Julius Falkenstein*. A filmnek oly sikere volt, hogy mindenütt napokig kellett várakozni jegyekért. — Elővétel mátol!

Fölmentette az államellenes izgatás vádja alól a törvényszék az „Aradi Közlöny” szerkesztőjét

Alkalmazható-e a sajtó útján elkövetett izgatási vád esetében a Marzescu-törvény? Az Aradról elszármazott Jeney-testvérek ügye egy sajtóper tükrében a törvényszék előtt

Államellenes izgatás vádját emelte az aradi ügyészség az Aradi Közlöny egyik szerkesztője, Jakab Géza ellen egy színes tudósításunkkal kapcsolatban. Még ez év tavaszán történt, hogy egy Magyarországról érkezett magánlevél nyomán megirtuk az Aradról elszármazott Jeney-testvérek történetét, akik közül mindössze ketten maradtak életben és a Magyarországon élő nővér Olariu István városi vezértitkár szívélyes segítségével felkutatva az Arad melletti Muresel községben még élő egyetlen fiutestvérét, hogy mindörökké megszabadítva anyagi gondjaitól, magához fogadhassa őt. Tudósításunk rója Jakab Géza, cikkének egyrészét, inkriminálta az ügyészség, amely a Marzescu-törvény alkalmazásával izgatás büntette miatt kérte a cikkíró vád alá helyezését.

Az érdekes ügyben kedden délelőtt tartotta meg a tárgyalást az aradi törvényszék Alexandrescu-Nicula-tanácsa. Jakab Géza védekezésében előadta, hogy szándékában sem volt izgatni az inkriminált mondat megírása által: ennek megállapítására kérte az egész cikk híromán fordításának ismertetését, melyből első

olvasásra megállapítható, hogy mindössze egy megtörtént esemény, tendencia-nélküli színes ismertetéséről van szó. A cikk felolvasása után a védő Szentiványi Elek ügyvéd, a dr. Köpf, dr. Issékutz ügyvédi iroda képviselőjében kifejtette, hogy

ebben az esetben nem tartja indokoltnak a Marzescu-törvény alkalmazását, mivel számos ügyben úgy a kolozsvári Tábla, mint a Legfelsőbb Semmitűszék kimondotta, hogy a sajtó útján elkövetett izgatások esetében nem alkalmazhatók a Marzescu-törvény rendelkezései,

mivel a „veszélyesség” tényét általában nem lehet megállapítani. A szóban forgó konkrét esetben azonban magát az izgatás vádját sem lehet beigazolni, és ezért kérte védelem felmentését. A törvényszék alapos megfontolás után

Jakab Gézát felmentette a sajtó útján elkövetett államellenes izgatás vádja alól, ítélete indokolásában kifejtve, hogy az inkriminált cikkben nem lehetett megállapítani a vád által hangoztatott izgatás tényét.

Százhusz évvel ezelőtt folyt le Lipcse mellett a „népek csatája”

Napoleon 180.000, a szövetségesek 361.000 emberrel vívták meg a tizenkilencedik század legvéresebb ütközetét, mely 129.000 áldozatot követelt -- Három uralkodó tartózkodott Schwartzberg herceg löhadiszállásán

A napokban lesz százhusz esztendeje annak, hogy Napoleon és a szövetséges államok csapatai megkezdtek az akkori történelem legnagyobb és legvéresebb csatáját, amelyet a franciák „Bataille des Géant”-nak, a németek „Völkerschlacht”-nak, a népek csatájának neveztek el. A XIX. század legnagyobb ütközetét Lipcse mellett vívta meg a francia császár és

a lipcsei csata volt tulajdonképpen az az ütközet, amely Franciaország és Napoleon európai tulsúlyát megtörte.

A szövetséges hadseregek fővezére Schwartzberg herceg osztrák tábornagy volt. Főhadiszállásán I. Sándor orosz cár, Frigyes Vilmos porosz király és egyideig I. Ferenc osztrák császár voltak találhatóak. Schwartzberg hercegnek vezérkari főnöke Radetzky gróf volt, aki kidolgozta a nagy csata haditervét is. Radetzky haditerve szerint Lipcse mellett olyan félkörben kellett volna felvonulniok a szövetségeseknek, hogy nyugat felé Halle irányában elvágják Napoleon visszavonulási útját, akinek vereségét a koalíció főhadiszállásán már csak az óriási túlerő miatt is biztosra vették.

A szövetségesek előnyomulásának hírére Napoleon összes hadait Lipcse felé központosította s Murat előcsapatai már 1813. október 14-én vívták meg a lieberdolkwitzi nagy lovasscsatát, amelyben a franciák maradtak alul.

Tulajdonképpen ezzel vette kezdetét a népek csatája, mely számos, nagy csata láncolata volt, míg a döntő ütközet október 17-én, 18-án és 19-én folyt le.

Napoleon maga 16-án Connewitzből Lieberwolkwitzig állította fel hadvonalát. Napoleon seregét 180.000 főre becsülték, több száz ágyúval, amivel szemben a másik oldalon 137.000 osztrák 388 ágyúval, 121.000 orosz 500 ágyúval, 70.000 porosz 280 ágyúval, 34.000 lengyel 134 ágyúval,

összesen tehát 361.000 szövetséges katona sorakozott fel 2300 ágyúval.

Oktober 16-án a szövetségesek megtámadták a franciákat, de a Connewitz és a Lindenau melletti csaták eldöntetlenül végződtek. Blicher azonban Lipcsetől északra Möckern mellett győzelmet aratott Marmont tábornok fölött. Október 17-ike vasárnapra esett, az ütközetek szüneteltek. 18-án Schwartzberg három hadosztályban verte ki a franciákat Schönfeld, Paulsdorf és Stötteritz melletti erős állásaikból.

Egyedül Propstheida, melyet Napoleon maga védett, tartotta magát. 19-én reggel 3 óras ostrom után a szövetségesek döntő rohamra indultak Napoleon ellen, akit a vele küzdő németek jelentős része elhagyott s aki ezek átpártolása folytán bekerítve visszavonulni, majd menekülni volt kénytelen. Hogy

Zsába

gyorsan enyhül

Sloan's Liniment bámulatosan gyors hatással a masszírozás nélkül alkalmazva a fej, test, kéz, láb, a fájdalom eltűnik. Kétféle meg Sloan's Liniment-et zsába, rheuma, isom és ideggyógyászat minden esetében. Kihők használják. **SLOAN'S LINIMENT.** Egy üveg ára 75 Lel.

Napoleon seregét nem sikerült mégsem teljesen bekeríteni és magát a császárt is elfogni, azt az osztrák feljegyzések szerint annak köszönhető, hogy a szövetséges seregeknél nem volt egységes a vezetés, az uralkodók beavatkoztak a haditervebe és attól való féltelmükben, hogy Napoleon kelet felé fog kitörni, Lipcsetől nyugatra elhelyezett csapataikból mintegy 40.000 embert időközben átvezényeltek a csatater keletj részére.

Az irtózatos csatában a franciák közül elesett, megsebesült és fogságba jutott 78.000 ember, a szövetségesek közül 51.000 ember. A lipcsei győzelmet Bécsben annyira értékelték, hogy a csata után a Mária Terézia-rend parancsnoki keresztyével 17, lovagkeresztyével 11 és nagykeresztyével 1 résztvevőt tüntettek ki.

Drágul a szörme
Neuländernél még olcsó

Fischer Eliz-palota. 8669

Tisztújító közgyűlés az aradi Magántisztviselők Egyesületében

Az Aradi Magántisztviselők Egyesülete új vezetőséget választott, amelynek névsorát alább adjuk:

Elnök: Stefănescu Simion. Alelnökök: Salacz Dezső és Gheorghiu Ioan. Vezértitkár: Rozvan Titus. Titkár: Kronberger Lajos. Pénztárnok: Bergmann László. Könyvelő: Ispravnic Ioan. Jogtanácsos: dr. Lázár Aurél. Ügyvezető-bizottsági tagok: Bergmann László, Guld Emil, Gheorghiu Ioan, Ispravnic Ioan, Kronberger Lajos, László Imre, Mihalik Gyula, Nachmansohn Misu, Rozvan Titus, Salacz Dezső, Stefănescu Simion, Wolff Gyula, Moşoiu Victor. Választmányi-bizottság tagjai: Bergmann László, Blum Árpád, Ciosescu Ioan, Dinermann Max, Ehrenfeld Samu, Fenyő Jenő, dr. Fetter Elemér, Gheorghiu Ioan, Guld Emil, Gyöző Gyula, Heim Sándor, Iovita Andrei, Ispravnic Ioan, Károly Sándor, Kronberger Lajos, László Imre, Macian Gavril, Manea Ludovic, Mihailovici Ioan, Mihailovici Iuliu, Mihalik Gyula, Moşoiu Victor, Nachmansohn Misu, Rozvan Titus, Salacz Dezső, Sandor Iuliu, Serbănescu Ioan, Spătar Valer, Stefănescu Simion, dr. Varga József, Wolff Gyula.

DELA LIPINSKAJA

a világhírű diseuse 1933. október 30-án, hétfőn este 9 órakor tartja egyetlen

előadó-estjét

a Kulturpalotában. A terem fűtve lesz. Jegyek Sándor Ferenc könyvkereskedésében (Bulev. Regina Maria.)

Felrobbant egy maró folyadékkal telt üveg az aradi korzón és megsebesített egy héthónapos gyermeket

A déli korzón nagy riadalmat okozott a szerencsétlenség -- Eltűnt a szerencsétlenséget okozó kerékpáros

Nagy riadalmat és őszinte megdöbbenést keltett ma délelőtt az aradi korzón egy sajnálatos baleset, amelynek szenvedő hőse egy alig hét-nyolc hónapos gyermek volt, névszerint Krieger Gyurika. Krieger Erwinnek, az aradi Birnfeld-cég üzletvezetőjének kislánya. A gyermeket édesanyja, Krieger Erwinné két DAC-kocsijában sétáltatta a korzón, a többi kis gyerekkocsi-tankok ide-oda gördülő selege között... Az uriaszony a járda szélén haladt s maga előtt tolt a gyerekkocsit, amelyben egészséges, szép kislány ült. *Hirtelen éles pukkanásra lettek figyelmesek a korzózók, majd a gyermek sikoltása hallatszott, a melybe belevegült nyomban az anya megrázó, jajveszékelt kiáltása:*

— Istenem, a gyerek, a gyermekem! — sikoltott fel Krieger Erwinné és karjába kapta a fájdalmasan síró gyermeket. A körülállók jóformán azt sem tudták, mi történt, csak egy biciklis embert láttak a járda mellett, aki néhány perccel előbb még nagyobb üveget tartott kezében. Az üveg éppen abban a pillanatban robbant fel, amikor a biciklista elhaladt a gyerekkocsi mellett és a felrobbant folyadék tartalmának egy része, valamint a szétrepülő üvegszilánkokból néhány a gyerekkocsira hullott.

Miután az eset éppen az Omescu-gyógyszertár előtt történt, a gyermeket azonnal bevitték a gyógyszertárba, ahol Omescu gyógyszerész vette kezelés alá. Megállapította, hogy az üvegben felrobbant maró folyadék néhány cseppje a gyermek arcát érte és mindkét szemébe is belefröccsent. Olajat akart a gyermek

A délutáni órákban érdeklődtünk Krieger Erwinék lakásán, ahol a Birnfeld-cég üzletvezetőjének fiatal sógornője elmondotta a sajnálatos baleset lefolyását, majd az orvosok diagnózisát tolmácsolta:

— Nővérem, Kriegernek a család gyermekorvosához, dr. Dohány Sándorhoz vitte fel a gyermeket, nyomban a baleset után Dr. Dohány kezelés alá vette a gyermeket, bekötözte a maró folyadék által okozott sebeket, majd nővéremmel és a gyermekkel együtt felment dr. Kállay szemorvoshoz. A szemorvos tüzetesen megvizsgálta a kislány szemét és kijelentette, hogy bár a szaruhártya egy kissé megsé-

Üdít és szőpít
Germanidree
Buder és Crém

rült, biztosra vehető, hogy *komolyabb következményei nem lesznek a balesetnek.* A gyermeket most itthon ápolják és természetes, hogy valamennyiünket súlyosan érintett ez a szerencsétlenség, azonban reméljük, hogy a gyermek állapota hamarosan jobbra fordul.

A baleset híre a délután folyamán elterjedt az egész városban és mindenütt őszinte megdöbbenést keltett. A rendőrségre hárul most a feladat kideríteni a baleset előzményeit és az ismeretlen kerékpáros férfi kilétét.

Aradon akarják tárgyalni a nagyváradi bestiális gyilkosság bűnperét

A per mai izgalmas főtárgyalása — A védőügyvéd elfogultsági kifogást tett és kérte, hogy a tárgyalást Aradon folytassák

Nagyváradról jelentik: Megdöbbenő gyilkosság főtárgyalása folyik a nagyváradi törvényszék előtt. Emlékezetes, hogy ez év május 15-én Nagyváradon a szőlőhegynek egyik oldalán egy lucernásban bestiális kegyetlenséggel elkövetett gyilkosságot fedeztek fel. A lucernában elrejtve egy fiatal legény meztelenre vetkőztetett holttestét találták meg, amelyet borzalmasan megcsonkított a kegyetlen gyilkos. Az áldozat mellé tették a munkakönyvét, amelyből megállapítható a rendőrség, hogy az áldozat Jámor Imre kárászletki szolgalegény. Hosszas és körültekintő nyomozás után végre megtalálták a tettest, Bancsa József 24 éves szőlőhegyi legény személyében, aki egyike a leggazdagabb nagyváradi környéki gazdálkodóknak: 14 hold szőlője és egész sor háza van Nagyváradon.

Bancsa József a vizsgálat során beismerő vallomást tett. Elmondotta, hogy valóban ő gyilkolta meg a szerencsétlen Jámor Imrét s azzal védekezett, hogy összeszólaikozott Jámor

désekre nézve Bancsa most már konokul tagad, azonban újabb keresztkérdések között nem tudja fegyelmézni magát és önkéntelenül bevallja, hogy Jámorra lesett és meg akarta ölni, majd azt is beismeri, hogy ő csönkította meg a holttestet. A tárgyalás kihallgatási része ezzel véget ért, majd a védő emelkedett szólásra és meglepetést keltő indítványt tett. Kérte, hogy a per további tárgyalását utalják át az aradi törvényszékhez, miután a nagyváradi bíróságot elfogultsággal vádolta. A kérdésben a Semmitörvényes hivatott döntésre s ha a bíróság figyelembe veszi a védő kérvényét, ugy ezt a nem mindennapi érdekességű pert a közeljövőben Aradon tárgyalják.

A tárgyalást délután folytatták, amikor is a tanúkihallgatásokra került sor. Elsőnek Jámor Jánost, a meggyilkolt apját hallgatták ki, aki elmondotta, hogy nagy szerénységben élték s fia nem bírta már tovább a nyomorúságot s elment a városba szolgálni. Majd Bancsik Erzsébetet, a vádlott ideálját hallgatták ki, aki súlyosan terhelő vallomást tett Bancsa József ellen. Elmondotta, hogy a legény mindenkivel kikezdett, aki csak érdeklődött iránta és a kés nagyon hamar előkerült a zsebéből. A tanúkihallgatások során több tanú terhelő vallomása hangzott el. Érdekes epizód is játszódott le a tárgyalóteremben, amennyiben a terhelően vallott Bancsik Erzsébetet a vádlott anyja és nővére meg akarták verni, azonban ebben megakadályozták őket. Bancsik Erzsébet szüleivel együtt viszont feljelentette Bancsa József anyját és nővérét az ügyészségen, az őt ért inzultusért.

EXTASE
? ? ?

borral s a veszekedés hevében Jámor Imre megütötte őt, mire ő magánkülvilági dühében leszúrta, levetkőztette a holttestet s megcsönkította, majd az áldozat ruháját összekötötte és a tett színhelyétől mintegy egykilométeres távolságban levő kutba dobta.

A kegyetlen gyilkosság bűnügye tegnap került tárgyalásra a nagyváradi törvényszékben. A tárgyalás iránt hatalmas érdeklődés nyilvánult meg s a terem zsufolóság megteit közönséggel. Feltűnően sok volt az elegánsan öltözött nő a közönség sorában. Az ügyész előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölés és hullagyalázás címén emelt vádat Bancsa József ellen. Mielőtt megkezdtek volna a tárgyalást, a védő azzal a kéréssel fordult a bírósághoz, hogy halasszák el a tárgyalást, mert a vádlott nem épelméjű és utalják néhány napi megfigyelésre Bancsát az elmeorvosintézetbe. A védő kérését a bíróság elutasította azzal, hogy a vádlott olyan értelmes vallomásokat adott a vizsgálat során, hogy ki van zárva a gvinelemjűség esete. Ezután megkezdtek a tárgyalást.

A tárgyalás legizgalmasabb pontja az volt, amikor az elnök keresztkérdéseinek hatása alatt Bancsa elszólta magát és elárulta, hogy már előbb is összeszólaikozott Jámorral, akinek régi ellensége volt. A további kér-

EXTASE
? ? ?

CENTRAL-MOZGO: TRENCK BARÓ. Nagy Frigyes udvarában játszódik le az Ifjú Trenck báró és Amália királyi hercegnő tragikus szerelmének története, amelynek gyönyörű tájképek és csillogó felvonulások szolgáltak pompás keretül. Főszerepekben: Hans Stiwe, Dorothea Wieck, Theodor Loos, Olga Tschschowa, Paul Hörniger.

SELECT-MOZGO: EGY NAGYVÁROS BÜ-NEI. Főszerepekben: Silvia Sidney, Gary Cooper, Lukács Pál. — Délután 3 órakor: A VÖRÖS ÖRDÖG. Főszerepekben: Clara Bow.

JÖN! A MEGZAVART NÁSZUT. Vidám hősiégy történet. Főszereplői: Hermann Speer, Anna és Elga Brink.

EXTASE
? ? ?

szembe csepegtetni az égés maró fájdalmának enyhítésére, azonban nem lehetett, miután a kislány fájdalmában összeszorította szemhéjait. A kétségbeesett anya a gyerekkocsit a gyógyszertárral szomszédos „Margareta“-kafeszalónba vitte, míg a gyermekkel kocsiba ült és a közelben lakó dr. Dohány Sándor gyermekorvoshoz hajtattott.

A korzó közönsége még a déli órákban is megdöbbenéssel, sajnálkozva tárgyalta a kislány balesetét és izgatottan találgatták, hogy ki lehetett az a vigyázatlan ember, aki a rázás által felrobbant maró folyadékot biciklin szállította a korzón végig. Sokan tudni vélik, hogy a gyermek merénylet áldozata lett és izgatottan tárgyalták azt a körülményt, hogy a titokzatos kerékpáros férfi a gyermek megsebesülése és az anya fájdalmas kiáltása által előidézett tumultusban *nyomtalanul eltűnt.* Az ártatlan kisgyermek iránt nagy részvét nyilvánult meg és a baleset színhelyén még 12 óra után is nagy csoportosulás volt s az emberek izgatottan tárgyalták a történeteket.

Göhring és Göbbels kihallgatása a Reichstag felgyújtása perében

Berlinből jelentik: A Reichstag felgyújtásának perében a főállamügyész az ugynevezett Barna könyvre való utalással indítványozta, hogy hallgassák ki *Holldorf* gróf potsdami rendőrfőnököt és *Heines* boroszlói rendőrfőnököt arra nézve, hogy a legcsekélyebb közük sincs a Reichstag és a parlamenti elmökés háza közötti földalatti folyosóhoz. Indítványozta továbbá *Göhring* és *Göbbels* miniszterek kihallgatását azon állítás megcáfolására, hogy ők voltak a gyújtogatás értelmi szerzői. A törvényszék a kérelmek helyt adott és a kihallgatásokat elrendelte.

H I R E K

Jubilál Sven Hedin

Stockholmból jelentik: Ritka jubileumot ült meg október 16-án dr. Sven Hedin, a világhírű Ázsia-kutató. Negyven évvel ezelőtt, október 16-án indult el a svéd fővárosból első nagy ázsiai kutató útjára Sven Hedin, amelynek bevégeztével egy csapásra a világ legelső kutatói közé emelkedett. Sven Hedin híres útja a Pamir-fensíkon és Tibeten át vezetett és az ut folyamán gyakran került a halál torkába a bátor tudós és expedíciója.

Igazi északi szívóssággal haladt előre tél közepén karavánjával Sven Hedin a Pamir-fensíkon, amelyet a világ tetejének neveztek. Négyeszer kísérelte meg, hogy teljesen feljusson a „Havasok atyjá”-nak csúcára: a Mustagatára, amely háromezer méterrel magasabb, mint a Montblanc.

Ezután továbbvonult, mert csalogatták a különböző mondák, amelyek a sivatag homokja által elborított városokról szóltak, bemelegkedett a mérhetetlen pusztaágra és megkísérelte az áthaladást az izzó homoktengerű sivatagon. Az expedíciót azonban kénytelen volt két kísérőjével elhagyni és a legborzalmasabb szomjhalál leselkedett a bátor utazóra. Sven Hedin ez alkalommal ugyszólván csoda által menekült meg.

Izgalmas és érdekes volt az az útja is, amely a világ legnagyobb hegyvidékén, Tibetben vezetett keresztül, amely alkalommal a nagy tudós megismerkedett a tibeti rablókkal is. Kinában is igen érdekes adatokat gyűjtött össze. Sven Hedin tibeti útján 23 ezer kilométert tett meg, amely megfelel az Északi- és Déli-sark közötti távolságnak. A ritka jubileumot ült tudóst nagy ünneplésekben részesítették nemcsak hazájában, hanem az egész világon.

— **IDŐPROGNÓZIS:** Borult, hűvös idő, reggeli köddel.

— **Miklós királyi herceg szemlekorútja.** Bucurestiből jelentik: Miklós királyi herceg különvonattal ma Neamti megyébe utazott, ahol szemlét tart. Bucuresti-i lapjelentések szerint a kir. herceg szemlekorútján ellátogat az ország többi részeibe is.

— **A lengyel repülők Bucurestiben.** Bucurestiből jelentik: A lengyel repülők holnap utaznak el Bucurestiből. Szerdán délelőtt repülő-paring lesz, amelyen Károly király is megjelenik.

— **Gömbös magyar miniszterelnök elutazott Ankarába.** Budapestről jelentik: Gömbös magyar miniszterelnök és Kánya külügyminiszter ma elutaztak Ankarába, hogy ott török és bolgár politikai körökkel tárgyaljanak. Előrelátható, hogy Titulescuval már nem találkoznak. Gömbös elutazása előtt nyilatkozott. Kijelentette, hogy a béke érdekében óhajt tárgyalni a török és a bolgár diplomatákkal. A német lépést illetően nyugodtan ítéli meg a helyzetet. A béke biztosítása ma minden állam érdeke és úgy hiszi, hogy Henderson mérsékelt válasza és a nyugodt német magatartás arra enged következtetni, hogy a nagy politikai eseménynek következményei nem lesznek. Állítólag Kánya nem megy Ankará után Szófiába, hanem Budapestre jön vissza, onnan pedig egyenesen Genf-be utazik. Ekkor már véglegesen kialakul, hogy Magyarország milyen álláspontra fog helyezkedni a leszerelés kérdésében.

— **Kálmán Imre Londonba érkezett.** Kálmán Imre, a híres magyar operettszerző Londonba érkezett, hogy személyesen vezényelje műveit az angol rádió csütörtöki hangversenyén.

— **Levél az öngyilkos gyomrában.** Londonból jelentik: A portugáliai Coimbra börtönében egy Teodor Carvilha nevű fogoly éhségstrájkot kezdett, majd néhány szegyet és tünt nyelt, amelyeket azonban a kórházban műtét útján eltávolítottak. A fogoly néhány nap múlva megismételte a szokatlan lakomát és újból a műtőasztalra került. Az orvosok nem csekély bámulatára a beteg gyomrában a szegyekkel és tüffel együtt egy kis lepecsételt üvegsöveget találtak, benne egy levéllel, amelyben Carvilha előre köszönetet mondott a sebészeknek a gondos kezelésért.

— **A Rapid-vonat balesete.** Bucurestiből jelentik: Különös baleset érte a bucuresti-i Rapid-vonatot Corbu és Coluito állomások között. A gyorsvonat mozdonyának tengelye megrepedt és a vonat nem folytathatta útját. A mozdonyt bevontatták Corbu állomásra, ahol öt órai munka után megjavították a hibát és a vonat 5 óras késéssel folytathatta útját.

— **Két súlyos autókatasztrófa Erdélyben.** A Kolozsvár és Szilágysomlyó közt közlekedő társaságkocsi tegnap este Hidasalmási község mellett husz méter mély szakadékba zuhant. Huszonhét utas megsebesült, kettő halálosan. A vizsgálat megállapítása szerint a szerencsétlenséget kormánytörés okozta. — Másik hasonló szerencsétlenség a Gyulafehérvárról induló társaságkocsival történt, mely Pártos község mellett felborult. Az utasok közül Aczél Gyula hétgyermekes családapa meghalt, másik hat utas pedig kisebb-nagyobb sérüléseket szenvedett. A vizsgálat megindult.

Loránt Emánuel bécsi temetése

Az elhunyt Loránt Emánuel textilgyári vezérigazgató temetése szerdán folyik le Bécsben szerény, csendes keretek között, csupán a mélységesen sujtott család jelenlétében, akik megtörtén kisérik utolsó útjára az elhunytat. Koszorúmegváltás címén Arad társadalmának alábbi tényezői emlékeztek meg az elhunyt vezérigazgatóról és a Loránt Emánuel ravatalára szánt koszorukat a könyörület és jótékonyág illatos virágaivá változtatták: A Zsidó Szeretetház javára az alábbiak küldtek adományokat: Geller Ödön 100, Dán Oszkár 300, Kubicek Oszkár (Temesvár) 1000, Tauber Richard 200, Deutsch Ottó 300, Baruch Izidor (Temesvár) 300, Frigyes Sándor 300, Sebestyén Ede 300, Klein Viktor (Temesvár) 5000, Trieszti Általános Biztosító (Trieszt) 1000, Generala Biztosító (Bucuresti) 1000, Weisz Bódog 500, dr. Rác Sándor 300, Textilgyári tisztviselői kar 2500 az Öregek Otthona javára.

— **Kettős szerelmi dráma Bucurestiben.** Bucurestiből jelentik: Megrendítő kettős szerelmi dráma játszódott le Bucurestiben. Tegnap föbelötte magát Pesculescu Jonel nevű fiatalember. Tettét azért követte el, mert nem vehette el szerelmesét, Nicu Georgina 20 éves bucuresti-i leányt. Ma délelőtt Nicu Georgina is föbelötte magát és meghalt. Hátrahagyott levelében ezeket írta: — Legalább a halálban legyünk egymásé, a drága Jonelemmel. Nem tudok anélkül élni, akit szeretek! A fővárosban általános a részvét a szerelmesek tragédiája iránt.

Téli- és őszi divatlapujdonságok a CULTURA könyvkereskedésben

— **Rablógyilkosságot vallott be halálos ágyván az öreg Lugomerski földbirtokos.** Belgrádból jelentik: Zomborban különös módon tisztázódott egy hatvan évvel ezelőtt elkövetett rablógyilkosság ügye. Lugomerski földbirtokos ágyához papot hivatott, akinek bevallotta, hogy 1873-ban meggyilkolt és kirabolt egy zombori kereskedőt. Elmondta továbbá, hogy nem tud addig meghalni, amíg vallomásával nem könnyít lelkiismeretét. Hogy tettét valamiképpen jóvátegye, háromszáz ezer dinár készpénzt a meggyilkolt unokájának hagyja végrendeletében, annál is inkább, mert ennek a pénznek egy részét rabolta el annakidején a meggyilkoltól.

Távirati stílusban

A fiatal nőgyógyász, aki — mint mondják — fiatal kora dacára csinos kis vagyont kapart össze magának, egy társaságban megkérdezte a háziasszonytól:

— Mondja, Nagyságos Asszonyom, nem tudna egy jó sürgőny címet ajánlani rendelém részére?

— Dehogy nem — felelte a szellemességéről híres szépasszony. — Válaszsa ezt a sürgőny címet: Bébi, stop!

— **Biztosítás háborus kockázat esetére.** Londonból jelentik: A Lloyd biztosító társaság jelenti, hogy a londoni biztosítópiacon 15 százalék díj mellett lehet biztosítást kötni bármely két európai hatalom közti háború veszélye ellen; hat havi kockázati időtartamra. Ezt a díjat azonban általában túlmagasnak tartják és pusztán az üzletkötések kivételével indokolják. Azt hiszik, hogy 10 százalékos díj teljesen megfelel az európai háború veszély kockázatának.

Az aradi Vörös Kereszt-Egyesület művészestje a Kulturpalotában

az aradi szegény gyermekek téli ételmezése javára

Magasnívójú, nemes izlésről tanuskodó program keretében rendez meg 22-ikén, vasárnap este az aradi Vörös Kereszt egyesület nagyszabású műsoros estjét a Kulturpalota nagytermében. A koncert teljes jövedelmét a közölgő tél nyomorának enyhítésére, az aradi szegény gyermekek ételmezésére és felruházására használja fel a jótékony egyesület, amelynek élén dr. Botis Tivadarné, a melegsztvü, fáradhatatlan elnöknő áll, a szegények lelkes pártfogója... Kétségtelen, hogy a város közönsége, nemzetiségre való tekintet nélkül, zsufolásig meg fogja tölni a Kulturpalota nagytermét, míg a színpadot ezuttal Arad művész-életének legkiválóbb képviselői népesítik be.

A program bevezető prólogját dr. Botis Tivadarné mondja, majd Szegő Nándor, az ismert aradi zeneszerző saját kompozícióit adja elő zongorán. A koncert keretében mutatkozik be Arad zenekedvelő publikumának kétzongorás jazzhangverseny formájában, az aradi társaságok közkedvelt tagja: Weisz Oszkár, ez a briliáns tehetségű s hatalmas felkészültséggel rendelkező zongoraművész, valamint Kalocsay Zoltán, a külföldön is elismert, értékes jazz-zongorista. Aradon ebben a zsánerben ez a koncert valóságos ősbemutató lesz és széles körökben máris nagy érdeklődést kelt.

Lászlóné-Prohászka Elvira monológia külön eseményt jelent és feltűnést fog kelteni Sebes Illy táncművésznő klasszikus táncprodukciója is. Ezután ismét a Weisz-Kalocsay jazz-duett következik, majd a fényes program befejező számként Fekete Tivadar, a kitűnő publicista verses epilógusa kerül a közönség elé az író szuggesztív előadásában. A koncert iránt már is hatalmas érdeklődés nyilvánul meg városszerte.

— **Argentinal katonák agyonlőtték Vargas braziliai elnök két unokaöccsét.** Londonból jelentik: Az argentinai partörök Sante Tome közelében tévedésből tüzeltek egy braziliai kiránduló-gözörsre és megölték dr. Vargas braziliai elnök két unokaöccsét, akik a hajón utaztak. Az eset óriási felháborodást keltett Braziliában, úgy, hogy San Boroda mellett braziliai csapatok készülnek Argentínába betörni.

A jégenülés rekordja

Amerikában a rekordőrület már lehetetlen méreteket ölt. Egy kansas-city-i vállalkozó kétezer dollár jutalmat tűzött ki annak a párnak a jutalmazására, aki csak fűrdőruhába öltözve, a leghosszabb ideig tud egy jégtömbön ülni.

— **Istentisztelet a megölt férgek lelkiüdvéért.** Londonból jelentik: Tokió egyik templomában istentiszteletet tartottak az emberek által megölt férgek és rovarok lelkiüdvéért. A szertartáson megjelentek a főváros előkelőségei és legismertebb művészei. A templomban 150 papírlámpát akasztottak fel, amelyeknek képeit a leghíresebb festők készítették; a költők az álmvilágot dicsőítő versekkel ékesítették a papírlámpákat.

— **Dufrenne színházigazgató gyilkosa jelentkezett.** Madridból jelentik: A rendőrségen Santanderben tegnap jelentkezett egy André Pierrat nevű francia matróz és bevallotta, hogy ő ölte meg néhány héttel ezelőtt Párisban Dufrenne mulatóhelytulajdonost de nem rabolt semmit. A gyilkosság okául azt adta, hogy Dufrenne erkölcsstelen ajánlattal felelőszitette. Azóta bujdosott.

— **Hírek a jugoszláv kormány lemondásáról.** Belgrádból jelentik: A jugoszláv fővárosban az a hír terjedt el, hogy a kormány lemond. A hír megerősítésére az szolgált, hogy Krisztics miniszterelnök a tegnapi nap folyamán hosszú ideig kihallgatáson jelent meg Sándor királynál. Ekkor nyújtotta volna be lemondását, melyet a hírek szerint Sándor király nem akart elfogadni, mert hallani sem akar arról, hogy Krisztics távozzon helyéről. A hosszú tanácskozás eredményeképpen a király felhatalmazta Krisztics miniszterelnököt, hogy kormányát új tagokkal frissítse fel és az új listát jóváhagyás miatt terjessze be a királyhoz.

Márkás chromnikkel

modern **csillárok**

bámulatosan olcsón,

óriási választékban:

Butorközpont-nál**BENE & COMP., ARAD.**

Bulev. Regina Maria No. 22.

— Gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétségével terhelve állott ma az aradi törvényszék Alexandrescu—Nicula tanácsa előtt Antoniu Nicolae györöki gazda. A vád szerint, ez év június 2-ikán Antoniu Nicolae kocsijával elütötte Arató Gábort, aki súlyos sérüléseket szenvedett. A tanúk vallomása szerint, Antoniu Nicolae több társával együtt szekéren homokot szállított a faluba. Arató Gábor későn vette észre a közeledő szekereket és mivel nem akart az út másik, szabadon lévő oldalára átmenni, a töltésen keresett menedéket és fölmenet a fűbe kapaszkodott. Arató testének súlya azonban gyökerestől kirántotta a fűvet, úgy, hogy a szerencsétlen ember lezuhant a töltésről és a kocsi kerekei alá került. Antoniu Nicolae azonnal megállította lovait. Arató segítségére sietett, akit a kórházba szállítottak. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy Arató Gábor sérülései három hónap alatt gyógyulnak meg. A bíróság, tekintettel arra, hogy Antoniu Nicolae ártatlanságát bebizonyítottak látta, a vádlottat felmentette.

BÁRSONY

— A pécskai kenyérfarások a polgármesternél. Az aradi prefektúra egészségügyi osztálya — mint ismeretes — radikális egészségügyi rendelkezéseket léptetett életbe az egész megye területén, amelyek különösen az élelmiszer-árusokat érintik. Ezzel kapcsolatosan kedden délelőtt a pécskai kenyérfarásoknak egy népes küldöttsége jelent meg dr. Botioc Elek polgármester előtt, akit arra kértek fel, hogy interviniáljon a rájuk nézve hátrányos rendeletek visszavonása, vagy megfelelő módosítása érdekében. A polgármester kijelentette a küldöttségnek, hogy a maga részéről egy másik közigazgatási hatóság ügykörébe nem avatkozhatik és ezért a legcélravezetőbb ut az lesz, ha a pécskai kenyérfarások közvetlenül a megyei prefektushoz fordulnak kérelmeikkel.

— Elutasított csödkérellem. Az aradi törvényszék Ramonteanu—Muntean tanácsa ma délelőtt tárgyalta azt a csödkérelmet, amelyet dr. Boca Gyula aradi ügyvéd nyújtott be Ariton Miklós szabó ellen. Dr. Boca Gyula annak idején a járásbíró előtt pert indított Ariton Miklós ellen 12.830 lejű kitevő honoráriumkövetelése fejében. A járásbíró helyt adott a keresetnek. Ariton Miklós azonban fellebbezést jelentett be a járásbíró ítélete ellen. Boca Gyula dr. ekkor az aradi törvényszék csödkérelmet nyújtott be Ariton Miklós ellen. Az aradi törvényszék a keresetet elutasította, azon a címen, hogy per alatt álló összegről van szó.

Pénz és szerelem

— Te csak akkor vagy kedves hozzám, ha pénzt kérsz.

— Én mindig kedves vagyok hozzád!

— Sajnos!

— Halálbüntetés Ausztriában. Bécsből jelentik: A halálbüntetés életbeléptetése ügyében ma két nagyobb kormányparti lap foglalt állást. A mozgalom tulajdonképpen az alsóausztriai paraszt szövetségből indult ki, melynek Buresch dr. pénzügyminiszter is tagja. Valószínű, hogy Dollfuss és Buresch között ebben a kérdésben teljes az egyetértés, mert ezt bizonyítja, hogy a hivatalos „Deutsche Zeitung és a keresztény-szociálista „Reichspost“ követeli leginkább a halálbüntetés visszaállítását. Érdekes különben, hogy a kereskedelmi miniszter ma rendeletet adott ki, amelynek alapján az osztrák mozikat kényszeríteni lehet arra, hogy politikai propaganda-filmeket adjanak elő.

— Aradi rendőri hírek. Lopás gyanúja miatt ma előállították a rendőrségre Sirlan Florika 22 éves aradi leányt, akit azzal vádolnak, hogy Petrin Miklóssal együtt betört Szöllősi Arnoldhoz. — Négy fiatalemberből álló társaság tegnap éjszaka hangos énekléssel vonult át a volt Szabadságtéren. Farkas György rendőr igazolásra szólította fel őket csendháborítás miatt, mire a fiatal emberek rátámadtak a kötelességét teljesítő rendőrré. Mind a négyüket előállították és hatóság elleni erőszak miatt indul ellenük eljárás. — Szöllősi Ödöné feljelentést tett Piszinger Jánosné ellen, aki tőle 2500 lej értékű különféle holmit lopott. — Ma délelőtt megjelent az aradi rendőrségen Gavriła János Carpinisan községbeli lakos, aki feljelentést tett Bogdán a Elly beregszászi lakos ellen. A gazdálkodó feljelentésében elmondja, hogy a beregszászi illetőségű Bogdán 10 ezer lej értékű holmit lopott tőle. A feljelentés ügyében az aradi rendőrség megindította az eljárást.

— Eljegyzés. Demsa Simion, az aradi városháza tisztviselője eljegyezte Farkas Margit urleányt. Farkas Albert államvasuti főtisztviselő közismerten bájos, fiatal leányát.

— A Dollfuss elleni merénylet vádlottjai. Bécsből jelentik: A Dollfuss kancellár elleni merénylet ügyében befejezték a vizsgálatot. Az ügy eddigi állása szerint a merénylet Dertilen kívül annak mostoha apját, Günther Rainundot anyját és hat barátját állítják a bíróság elé.

Tíz métermázsza fű napi táplálék

Amerikában a Yall egyetemen most kiállítottak egy őskori csontvázat, a csontváz magassága több, mint huszonegy méter és a tudósok megállapítása szerint, az állat, amelyiké a csontváz volt, élő korában nyolcszáz kilós lehetett. Azt is megállapították a tudósok, hogy a hatalmas testsúlyhoz aránylag rendkívül kicsi agyvelő járult, viszont az illető gyomra hatalmas volt. A nyomok szerint ez az ősalatt füvő volt, naponta mintegy tíz métermázsza fűvet kellett megemnie ahhoz, hogy az életét fenntarthassa. Nagy kérdés, hogy miből táplálkozott télen.

SZVETTEREK

— Tüntetés Bleyer Jakab ellen Budapestről jelentik: Bleyer Jakab óráin ma ismét tüntetnek, úgy, hogy a rendet csak nehezen lehetett helyreállítani. Ezután azonban Bleyer folytatta óráit.

— Táncoz-tea az aradi Hajós Egyletben. Az aradi Hajós Egylet elnöksége értesíti t. tagjait, hogy ma, szerda este tartja meg tánccal egybekötött teaestélyét. Tagjai által bevezetett vendégeket szívesen lát.

— Az Aradi Magántisztviselők Egyesülete angol nyelvkurzusai megkezdődtek. Kezdek részére kedd, péntek, haladók részére hétfő, csütörtök este negyed 8-tól negyed 9-ig. Román nyelvkurzusra beiratkoztak szerdán este negyed 8-ra szíveskedjenek az egyesület helyiségében megjelenni. Str. Romanului (Zrinyi-u.) 6.

— Dela Lipinskaja, a világhírű diseuse október 30-án, hétfőn este tartja egyetlen előadástélyét a Kulturpalotában. Ez a zseniális művész-asszony, aki tavalyi szereplésével valósággal lázba hozta közönségünket és európai turnéja folyamán látogat el hozzánk újból október 30-án, ezúttal is már az első hirdásokra lázba hozta Aradváros művészet szerető közönségét jövetelével és a tömeges jegyelőjegyzésekből ítélve, zsúfolt ház fog tapsolni és gyönyörködni Lipinskaja asszony fenomenális és utólréhetetlen művészetében. Aki egy felejthetetlen est műélvezetében részesülni kíván, siessen és gondoskodjék helyéről. A jegyek árusítását Sándor Ferenc könyvkereskedése (Bul. Reg. Maria) már megkezdte. Helyárak 20-tól 100 leig.

HOLNAP MEGJELENIK

AZ ARADI

MAGYAR NAPTÁRKiadja: a Magyar Párt köz-
művelődési szakosztálya.

Arad, Str. Romanului (Zrinyi-u.) 8.

URANIAMa, szerdán utoljára 5, 8 és 10 órakor
8, 19 és 15 lei.A legnagyobb németül be-
szelő expedíciós film a **CONGORILLA**

Ezt megelőzi:

Királyi ünnepek Sinaiában

Ünnepek a Pales kastélyban. Ofelsége I. Carol és Carmen Silva királynő szobrainak leleplezése. Királyi vendégek. Katonai felvonulások stb.

Délután 8 órakor 8 — és 10 lei

A hercegnő szabója

Maurice Chevalier, Jeanette Mac Donald

Jón: GUSTAV FRÖHLICH

nagyserű sportfilmje.

— Ma délután hat órakor az aradi Wizo zsidó nőegylet ünnepélyes keretek között nyitotta meg őszi szezonját. Az első felszólaló özvegy Grosz Józsefné, a zsidó nőegylet elnöknője volt, aki beszámolt karlsbadi utjáról és az ottani főrabbi-val folytatott beszélgetéséről. Beszámolt arról, hogy mennyire égető probléma a téli nyomorenyhítési akció, amelyben mindenkinek egyformán kell ki-venni részét és eredményes munkával kell törekedni arra, hogy megfelelő segílyt nyújthassanak az azokra rászorultaknak. Az elnöknő szavait színni nem akaró taps követte. A következő felszólaló dr. Roth Dezsőné, a Wizo országrészi elnöknője volt, aki igen értékes előadást tartott, amely után sokáig ünnepelelték. Végül Anhaltzer Ignácné meleg szavakkal köszönte meg az elnöknőnek és az előadónőnek részvételét.

— A „Hang“ hatalmas októberi száma sajtó alatt van. Ennél a folyóiratnál még a megszokott-nál is gazdagabb belső tartalommal jelentkezik az új szám, amelynek főbb cikkeit: Werner Hegemann (Prága), Seidner Imre (Genf), Pogány Marcell (Budapest), Kovács László (Kolozsvár), Tabéry Géza (Nagyvárad), Kádár Imre (Kolozsvár), Edmond Pearson (New-York), Vojtichy Gyula (Kolozsvár) és Mándy Ilona (Páris) írták. Versket ebbe a számba: Erich Kästner (Páris) (Szilágyi András fordításában) és dr. Raicu Aurelné-Martossy Margó írtak. Teljes fegyverzetben jelentkezik az aradi újságíró gárda: Pilişi Géza és Sós Aladár cikkeikben, míg Fekete Tivadar cikket írt többek között Loránt Emánuelről, a Robgabo-fiukról, a színházról és más aktuális aradi eseményről. Különös érdeklődésre tarthat számot Shuk Lajos cikke a londoni Hasfelmetszőről. E cikkeken kívül könyvkritika-rovat, a „Hang nem érti“ és a „Hang visszhangja“ című rovatok tartják a lapot, amely fényes nyomdai kiállításban a hét végén jelenik meg.

PIATA AVRAMIANCU NO. 18. LEG JOBB — LEGOLCSOBB.

— Hangverseny keretében hirdetik ki Aradon a magyar népdal-pályázat eredményét. A „Liszt Ferenc“ Zenekari Egyesület programjába vette, hogy a téli szezonban több népszerű hangversenyt rendez, amelyeken egymás után a magyar népdal, az operett, a karácsony, a magyar klasszikusok, a farsang, az opera és a magyar műdal válogatott zenedarabjait mutatja be és ismerteti. Minden hónapban egy ilyen népszerű hangversenyt rendeznek, amelyek közül az elsőt vasárnap, október 22-én este 9 órakor tartják meg a Magyar Otthon nagytermében. Ekkor hirdetik ki a Magyar Párt közművelődési szakosztálya által kiírt népdal-pályázat eredményét és a díjnyertes népdalokat Matusik Iván és Bakó Lászlóné adják elő. A magyar népdalról dr. Szelle Károly tart értekezést. Kászonyi Erzs. Tinkó Margit stílusában magyar népdalokat zongorázik. Lendvay Ferenc gyermekkórus kíséretével szaval, míg a magyar ifjúságból alakult vokál duplakvartett magyar népdalokat énekel. Az érdekes és változatos műélvezetet ígérő hangversenyt nagy érdeklődés előzi meg. Belelépődij nem lesz.

— Sportemberek, turisták, lovasok, tornázók, kerékpárosok, stb. felhívjuk figyelmüket a Sloan's Linimentre. Ez a szer könnyű balesetknél mindig kéznél legyen, mert ficamodásoknál, izomrándulásoknál, izomlázknál, zuzódásoknál egyszerű bedörzsöléssel enyhíti és gyógyítja a fájdalmat és megakadályozza hosszadalmasabb komplikációk keletkezését. Sloan's Linimentet Északamerikában millió és millió ember használja.

— Az Aradi Nyugdíjasok Kölcsonös Segélyző Egyesületének hivatalos közleménye. Tájékozás céljából közöljük a pénzügyigazgatásnál fizetett nyugdíjakkal, hogy az 1931. évi hátralékos nyugdíjakra vonatkozó adóbonok mikénti kérésére és kezelésére vonatkozó pénzügyminiszteri végrehajtási utasítás megérkezett és egyesületünk hivatalos helyiségében: Piata Avramiancu No. 18. sz. betekinthető. Elnökség.

SPORT KÖZLÖNY

A román és a jugoszláv futball helyet kér a Középeurópai Kupában

A budapesti Mitropa-kupakonferencián döntenek a kupameccsek kiszélesítéséről

A legnagyobb érdeklődést kiváltó klubküzdelmek Európában a középeurópai mérkőzések. A középeurópai kupában Magyarország, Csehszlovákia, Ausztria és Olaszország két-két vezető csapata játszik. A középeurópai kupa megalkotásában Jugoszlávia és Románia is részt vett, azonban csak két évig küzdött a Mitropakupáért, azután az érdekeltek Jugoszlávia és Románia helyett Olaszországot vették be.

Most, hogy szó van a középeurópai küzdelmek kiszélesítéséről, Románia és Jugoszlávia ismét megkísérik a középeurópai kupába való bejutást. Erre nemsokára alkalom is lesz, mert október 22-én a budapesti kupakonferencián arról lesz szó, hogy maradjon-e a mostani nyolcas létszám, vagy pedig a résztvevők számát tizenhatra felemljék. A Jugoszláviának és Romániának teljesen helytálló a kérelme, mert vezető csapataik játékerő tekintetében nem maradnak a vezető budapesti, bécsi és prágai csapatok mögött. A legjobb példa rá a jugoszláv BSK és a Ripensia, valamint a NAC ezévi mérkőzéseinek az eredménye. A Beogradski a prágai Spártát 2:1-re, a Hungá-

riát 6:1-re, a Rapidot 4:3-ra, a Viennát 3:1-re és a Wiener Sport Klubot 4:1-re győzte le. Mind a két csapatnak értékes eredmény-listája van, mind a két együttes neves külföldi csapatokat győzött le, így a NAC végigverte egész Franciaországot és Északafrikát. A Ripensia-nak a nemzetközi futball-piacon kiváló cselegsü neve van.

Mind a két országban a közönség érdeklődése az utóbbi években hatványozott mértékben emelkedett a nagyobb futball attrakciók iránt, hiszen legutóbb a Jugoszlávia—Spanyolország és a Jugoszlávia—Svájc mérkőzéseken közel huszezer fizető jelent meg és a román fővárosban sem ritkák a tizezres nézőszámok. Anyagi szempontból mindenképpen kifizetődő magat. ha a középeurópai kupamérkőzések mezejét jugoszláv és román csapatok frissítik fel.

A jugoszláv és a román futballszövetség a budapesti konferencián hivatalos előterjesztést tesz Jugoszláviának és Romániának a középeurópai kupa mérkőzésébe való bekapcsolására.

Összeállították a Ripensia ellen kiálló magyar kombináltat

Az olasz—magyar mérkőzést megelőző szombaton kerül lejátszásra a román bajnok Ripensia és az Ujpest—Hungária kombináltja közötti küzdelem. Eredetileg úgy tervezték, hogy a Ripensia a NAC játékosokkal kombinálva fogja felvenni a küzdelmet, de ezt a tervet eljuttették. A Ripensia ellen kiálló magyar csapat összeállítása a következő:

Szabó—Kövágó, Kocsis—Egri, Sebes, Seres—Tamássy, Kardos, Jávör, Kalmár (vagy Dudás), P. Szabó.

Ez az összeállítás nem látszik olyan sikerültnek, hogy a Ripensia ne vehetné fel kellő eséllyel a küzdelmet. Ezt a mérkőzést megelőzően kerül sor a Nemzeti és az Attila közötti I. ligabajnoki meccsre.

Elmaradt a brailai kerékpáros-verseny

A nemzeti kerékpárosbajnokság revansaképpen Brailába tervezett „General Macri” serleg nagy versenyét, melyen az aradi futók is beneveztek, a beállott esőzések miatt elhalasztották a jövő évre. A brailaiak által szívesen fogadott aradiak így kénytelenek voltak hosszú utazásukat eredmény nélkül befejezni.

O Bucarestben rendezik meg négy év múlva a Balkán-olimpiát. Az athéni Balkán-olimpia alkalmával megállapították a Balkán-olimpia rendezésének a sorrendjét évekre előre menőleg. Eszerint jövőre még Athénban kerül megrendezésre, de azután sorra kerülnek a többi államok is, a következő beosztásban: Törökország 1935., Jugoszlávia 1936., Románia 1937., és Bulgária 1938. A szétosztásnál nemcsak az elért eredmények alapján döntöttek, hanem az volt az irányadó, hogy mindegyik ország mikorra vállalja a Balkán-olimpia megrendezésének felelősségteljes munkáját.

O Olaszország kivált a Középeurópa-Kupából. Párisi sportlapok arról írják, hogy Olaszország legközelebb bejelenti, hogy ezután nem vesz részt a középeurópai kupamérkőzéseken. Valószínű, hogy helyette Franciaországot hívják meg. Romániának és Jugoszláviának is közbe kell lépnie, ha ez a bejelentés valóra válik.

O Nem sikerült Ladumegnek a világrekordjavítás. A professzionista világrekorder kísérletet tett az 1500 méteres síkfutás-világrekordjának megdöntésére, de ez nem sikerült, mert 3:50.8 mp.-et futott, holott az olasz Beccali kiejé 3:49 mp.

O Megalakul a romániai egyetemi sportszövetség. A romániai egyetemi sportszervezetek szövetségének megalakítását tervezik. Az alakuló gyűlést már össze is hívták.

O Román—magyar vasutas válogatott mérkőzés Bucarestben. A két nemzet vasutas válogatottja október 29-ikén Bucarestben játszik.

Házasságok és válások Aradmegyében

Érdekes kimutatás a születések és halálozások kisebbségi vonatkozásában

A munkaügyi minisztérium keretén belül dr. Manuila Sabin vezetése alatt működő statisztikai intézet most készítette el első statisztikáját, amelyben részletesen feltünteti a születések és halálozások kisebbségi vonatkozásait is. A statisztika ez év június haváról készült és a következőképpen alakult:

Nemzetek:	Születések:	Halálozások:
Románok	78.8%	75.7%
Magyarok	4.9%	6.7%
Németek	2.4%	3.6%
Zsidók	1.9%	2.3%
Oroszok	5.2%	5.0%
Más nemzetiségek	6.8%	6.7%

Jelentős tünete a statisztikának, hogy a kisebbségi lakosságnál (a magyaroknál, németeknél, zsidóknál, stb.), nagyobb a halálozási, mint a születési arány.

Aradmegyében nemzetiségek szerint a születések ez év júniusában a következőképpen alakultak: Összesen születtek 691-en. Ezek közül: románok 451-en, magyarok 132-en, németek 71-en, zsidók 10-en, oroszok 1, más nemzetiségűek 26. Halálozások: Összesen 556. Ezek közül románok 350, magyarok 106, németek 71, zsidók 8, oroszok 3, más nemzetiségek 18. Aradon a helyzet a következőképpen alakult: Születések, összesen: Románok 46, magyarok 36, németek 2, zsidók 8, más nemzetiségek 2. Halálozások, összesen 80. Románok 31, magyarok 35, németek 4, zsidók 7, más nemzetiségek 3.

Aradmegye 425.970 lakójára ez év június hónapjában 691 születés és 556 halálozás esett. Házasságot kötöttek 205-en, elváltak 29-en. Holtan születtek 15-en, egy éves korig meghaltak 110-en. Minden ezer lakosra esik 11.7 házasság és minden száz házasságra 14.1 válás.

Egyéni utlevéllel

ma estig lehet jelentkezni 100 lei pótdíj lefizetése ellenében.

SPORT KÜLÖNVONAT BUDAPESTRE OKTÓBER 20—26-ig UTLEVEL! NELKÜL!

Mérkőzések:

Ripensia-Ujpest és
Olaszország-Magyarország

Részvételi díj:

1025 + 100 lei.

Szükséges okmányok:

Allampolgársági másolat, személyazonossági és férfiaknak katonai igazolvány, tartalékos tiszteknek a katonakönyv, livretten rendelkezőknek a Cercul Recrutare engedélye.

Bécsbe utazók összes utiköltsége oda-vissza 2195 lej.

Rendezi a közismerten gondos Központi Bank és Menetjegyhivatal. Jelentkezés az Aradi Közlöny- és az Erdélyi Hírlap-nál.

Loránt Emánuelről

Héffele János tragédiája — Utazás a háborus Olaszországban — Epizódok a váratlanul elhunyt Loránt vezérigazgató életéből

Ez év tavaszán volt huszonöt éve, hogy a most örökre elköltözött Loránt Emánuel vezérigazgató — Aradra költözött. Akkor is tündökölt a kék ég, ragyogott az aranyos, meleg napfény, éppen úgy, mint vasárnap, amikor — a halhatatlan Ady Endrével szólva —: „Kivágtatott a vasszörnyeteg és rajta egy halott...“ A halott: az aradi társasági és közgazdasági élet ismert szereplője: Loránt Emánuel. Ez a cikk nem akar az ő jellemrajza lenni és nem akarja mérlegelni az ő közéleti működését, hanem csak visszaemlékezés arra az időre, amikor a 27 éves igazgató negyedszázaddal ezelőtt a nevezetes Elzászból Aradra költözött. Jól emlékezünk rá, amikor a Központi szálloda éttermében lévő délelőtti sörözőasztalhoz kalauzolta egyik barátja, aki bemutatatta őt az asztaltársaságnak. Loránt Emánuel történelmi nevezetességű földről: Elzász-Lotharingiából került Aradra. A söröző társaság első kérdései ezek voltak:

— Milyen az élet a németté vált Elzászban? Van-e még ellentét a francia és a német lakosság között?

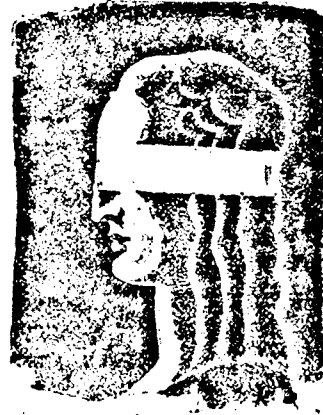
— Az csak természetes, — felelte Loránt Emánuel, — mert hiszen harminc év alatt nem olvadhatnak össze a népek. A nyelvi nehézségek surlódásokat idéznek elő, habár a felsőbb fórumok sok mindent elkövetnek a békés együttélés érdekében.

Azután elmondta, hogyan ismerkedett meg Héffele János francia nemzetiségű, elzászi dúsgazdag nagyiparossal, amikor a párisi Dreyfuss-cég megbízásából Elzászban működött. Loránt összehozta Heffelét néhai Neuman Samuval és közösen megalapították az aradi Textilgyárat. Azóta már meghalt a két főalapító és most követte őket Loránt Emánuel is.

Feljegyzésre érdemes a nagykonceptiójú Héffele János tragédiája. Közgazdasági kapacitás volt, sohasem politizált és mégis a politika izgalmait ölték meg. Héffele, Gewbeiler elzászi városkában lakott, amelyet a háboru első heteiben elfoglalt egy francia zászlóalj. A lakosság nagyrésze félelmében elmenekült, de Héffele ottmaradt, mert nem akarta gyárát elhagyni. A francia katonai előőrsek arra kérték az uccán tartózkodó Heffelét: vezesse el őket a postára és ő ezt nem tagadta meg. Néhány nap múlva a németek erősítést kaptak és visszafoglalták a várost, ahol megtudták, hogy Héffele a postára kalauzolta a francia katonákat. Ezt árulásnak minősítették és el akarták fogni, de sikerült Svájcba menekülnie, ahonnan a háboru alatt néhányszor Aradra is eljött. Elzászban maradt vagyona összezsugorodott és ezért, valamint a nagy bizonytalanság által előidézett izgalomtól, néhány év múlva meghalt Loránt elzászi barátja.

Ha már a világháborúról esik szó, megemlítem még ezt is, amire nagyon kevesen emlékeznek: azt, hogy Loránt Emánuel a háboru folyamán egy nemzetközi gazdasági bizottsággal kint járt az ellenséges Olaszországban: Milánóban. Ez 1918. tavaszán történt, amikor svájci gyárak kezdeményezésére textilszakmabeli delegáció ment Olaszországba, hogy a volt monarchia lakosságának ruházattal való ellátásáról több külföldi nagy iparvállalat megbízottjaival tárgyaljon. A magyarországi textilgyárak képviselőjében Loránt Emánuel vett részt az olaszországi szaktanácskozáson.

Az utolsó interjút ez év májusában folytattuk vele, a világ legnagyobb problémájáról: a dollár katasztrófájáról és arról, hogy az arany továbbra is megmarad-e értékmérőnek, vagy pedig az összes államok rátérnek-e az Amerika által ajánlott új értékszámításra? Loránt Emánuel akkor kategórikusan leszögezte, hogy az ő gyakorlati megállapításai szerint, az arany mindig megmarad értékmérőnek, mert mással nem helyettesíthető. Az azóta bekövetkezett események teljesen igazolták őt. Erről eszünkbe jut az, amit Ady Endre három évtizeddel ezelőtt írt: „Elmulik minden, Meghal minden: A dics. a dal, a rang, a bér. — De él az arany és a vér...“
Boyár.

Az első osztálytól kezdődőleg megnyerhető az

egy millió lej nyeremény

november hó 8-9-én,

de aki kitart az 5-ik osztály huzásáig,

10,000.000 lejt nyerhet.

840

Állami osztály sorsjáték

Szerencsés Goldschmidt sorsjegyek.

Főelárusító: BANCA ILIESCU Arad, Brătianu 3.

A „BANCA ROMANA“
bukaresti főkelektor **sorsjegyeit Aradon a Vagens Lits-Cook Menetjegy-iroda árusítja a Minorita palotában**

Szerencsés lesz,
ha **SORSJEGYET**
Sándor Iván és Társánál vesz

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Adó fejében nem árverezhetők el az elsőrendű szükségleti cikkek

Rendelet a végrehajtó tisztviselők tulkapásai ellen — Könyvtár, ágynemű, ruha- és fehérnemű mentesítve van az árverés alól

A pénzügyminiszterium ma körrendeletet küldött a pénzügyigazgatóságoknak és ebben a rendeletben részletesen felsorolja azokat a tárgyakat, amelyeket az adóhivatalok nem foglalhatnak le, illetve nem árverezhetnek el. A pénzügyminiszteriumi rendelet utal arra, hogy a miniszterium 1933. május 22-én kelt 53.360 számú leiratával részletes utasításokat küldött az adók behajtásáról. Ezt a rendeletet azonban — állapítja meg a pénzügyminiszterium — egyes tulbuzgó adóbehajtó-közégek helytelenül értelmezték és oly módon jártak el, hogy az legkevésbé sem szolgálta az állam érdekeit. A tisztviselők ugyanis elárvereztették az adózók elsőrendű szükségleti cikkeit is, holott ezeket az adóbehajtási törvény védelem alá helyezi. A további tévedések elkerülése végett a miniszterium külön listában sorolja fel azokat a tárgyakat, amelyek nem árverezhetők el.

A rendelet értelmében nem szabad elárverezni az ágyneműt, az ágyneműt, továbbá a legszükségesebb ruhadarabokat, úgy a fehérneműt, mint felsőruhát. Földművesek esetében megengedendő feltétlenül a végrehajtást szenvedő birtokában két igavonó barom, egy tejelő tehén vagy négy kecske, vagy hat juh, esetleg a végrehajtást szenvedő kívánságához képest más két állat. Meghagyandó az állatok részére két hónapra elegendő élelem, tehát széna vagy szemes termény és mindezeket felül nem szabad elárverezni a gazda vetőmag-

ját sem. Két hónapra elegendő élelmet meg kell hagyni a gazda és családja ellátására is, nem szabad elárverezni továbbá a föld megművelésére szolgáló tárgyakat sem: ekét, hórónát, egyszóval a mezőgazdasági felszerelést.

A szellemi munkásoknál ugyancsak a fenti elvek jönnek tekintetbe, de külön megemlíti a rendelet, hogy a szellemi munkásoknál a könyvtár és elsősorban a szakkönyvtár tizezer lej értékig mentesül az árverés alól. A könyveket, amelyekre a végrehajtást szenvedő félnek föltétlenül szüksége van, maga a fél választhatja ki. Különös intézkedése a rendeletnek, hogy bár a tanulásra vagy mesterség gyakorlására szolgáló szerszámokat és gépeket mentesíti az árverés alól, itt is tizezer lejes értékhatárt szab meg. A rendeletnek ez a része könnyen alkalmat adhat arra, hogy azokat a gépeket, amelyek tizezer lejes értékhatáron felül esnek, elárverezték, holott a szóban levő iparosnak azokra is elsőrendű szüksége lehet. A gépeket egyébként ugyancsak a végrehajtást szenvedő fél választhatja ki. Mentessítik az árverés alól a katonai öltönyöket és felszereléseket, valamint azokat a szerszámokat, amelyek a bányatörvény 46. paragrafusában értelmében a bánya felszereléséhez tartoznak.

Nagy hiánya a rendelkezésnek, hogy a kereskedőkről nem tesz említést, úgy hogy ezen a téren újból találgatásokra és esetleg káros tulbuzgóságra ad alkalmat.

A viz- és kéményseprési díjak leszállítását kérik az aradi háztulajdonosok

Háztulajdonos-nagygyűlés készül Aradon

Az Aradi Háztulajdonosok Egyesülete ma délután fontos tárgysorozattal választmányi ülést tartott dr. Albu elnöklete alatt. Az ülésen a választmány tagjai közszózatot szavaztak Demian Aurél dr.-nak, az egyesület ügyészének, aki házában díjmentesen helyiséget bocsátott az egyesület rendelkezésére. Az egyesület irodáját így tehát a volt Deák Ferenc- és Fábán Gábor-uccák sarkán levő házában rendezték be. Az iroda a volt Fábán Gábor-ucca 13. szám kapuja mellett van és már szerdától délelőtt 9 és 12, valamint délután 4 és 7 óra között az aradi háztulajdonosok rendelkezésére áll, függetlenül attól, hogy tagjai-e az egyesületnek, vagy sem.

A választmányi ülés foglalkozott az egyesület legutóbbi akciójával is, amely tudvalevőleg arra irányult, hogy a háztulajdonosok nyilvántartást vezessenek a nemkívánatos bérlokról. Az egyesület felhívja a háztulajdonosokat, hogy az ilyen volt vagy jelenlegi lakóikat jelentsék be az egyesület irodájában nyilvántartás végett. Megvitatta a választmányi ülés a viz- és kéményseprési-díjak kérdését is és úgy határozott, hogy szombaton a háztulajdonosok küldöttségileg keresik fel a polgármestert, akitől a viz- és kéményseprési-díjak leszállítását kérik.

Dr. Demian Aurél javaslata nyomán az egyesület felhívja a háztulajdonosokat, hogy a rendőrség népesedési hivatalának reorganizációja következtében feltétlenül és a legrövidebb időn belül jelentsék be, hogy kik laknak jelenleg házaikban. Ez nemcsak a közbiztonság szempontjából szükséges, de a háztulajdonosnak is érdeke. A bejelentési nyomtatványok a népesedési hivatalban kaphatók. A mielőbbi bejelentés azért is sürgős, mert a hivatal büntetészankciókat alkalmaz azokkal szemben, akik a bejelentést elmulasztják.

Részletesen megvitatta a választmányi ülés annak a nagygyűlésnek az összehívását is, amelyen a háztulajdonosokat sújtó terhek, valamint a háztulajdonos-adósságok ügyében akarnak állást foglalni.

A lej ingadozása Zürichben

Záriatokor visszanyerte régi árfolyamát

A mai zürichi nyitás meglepetéseként könyvelték el, hogy a lej, amely heteken át változatlanul 3.08-on állott, három ponttal visszaesett és 3.05-tel jegyezték. Az árfolyamcsökkenés azonban csak ideiglenes volt, amennyiben a zárlaton újból 3.08-as árfolyamon jegyezték a lejt. A zürichi nyitás és zárlat árfolyamait egyébként az alábbiakban közöljük: Berlin 122.80 (122.50), Amsterdam 208.10 (208.7 és fél), Newyork 3.59 (3.55), London 16.31 (16.21), Páris 20.20 (20.19 és háromnegyed), Milánó 27.18 (27.15), Prága 15.35 (15.35), Belgrád 7 (7), Bucuresti 3.05 (3.08), Varsó 57.50 (57.80), Bécs 72.67 (magánárfolyam 57.50—57.25), Brüsszel 71.93 (71.85). — A rai di magánárfolyamok: Dollár 135, pengő (effektív) 26.50, (áru) 27.

= A moratóriumnak véget kell vetni... Bucurestiből jelentik: A konverziós törvény által megállapított moratórium újabb meghosszabbítását a Lupta nem tartja opportunusnak. Mironescu helyettes miniszterelnök előtt ma megjelent az adósok küldöttsége és kérte a moratórium újabb meghosszabbítását. Mironescu közölte a kormány felfogását, amely szerint a moratóriumnak véget kell vetni.

= Modern munkásfürdő egy aradi gyárban. Az aradi Stiaszny-kaptafagyár, mint ismeretes, megkapta a város engedélyét egy keskenyvágányú iparvasút felállítására a gyár és a faraktárak között. Az erre vonatkozó koncesszió iránti kérelmüket már el is küldötték a közlekedésügyi minisztérium megfelelő ügyosztályához. A gyár igazgatósága kedden egy újabb figyelemreméltó tervet nyújtott be a városvezetéshez, kérvény alakjában. Elhatározták ugyanis, hogy egy új kazánházat és ezzel kapcsolatosan egy modern munkásfürdőt építenek fel a gyártelep területén, amelyhez természetesen a városvezetés jóváhagyását kérték. Értesítéseink szerint a városvezetés a mérnöki hivatal illetékes közegeit, a városi főorvost és a tűzoltóparancsnokot utasította, hogy csütörtökön délután ejtsék meg a gyár területén a szokásos hatósági szemlét.

Olcsó őszi szünidei utazások a Földközi-tengerre,

az afrikai vonalak legmodernebb gőzöseivel.

1933. november 10-től november 30-ig.

1933. december 8-tól december 28-ig.

Útvonal: Arad—Hamburg—Rotterdam—Southampton—Lissabon—Ceuta—Malaga—Palma de Mallorca—Genua. Menetdíj: 18.500 lei, mely összegben bennefoglaltatik az összes vasuti költség, vízumok, tengeri ut a harmadik (turista) osztályon, elsőrangú ételmezés, ugyanintén az egyes kikötőhelyeken rendezendő gyönyörű kirándulások költségei.

Kedvező alkalom a Földközi-tenger szép főnyakékének kényelmes módon való megismerésére.

Jelentkezések és felvilágosítások

a Hamburg—Amerika Linie S. A. R. képviselőtől:

Künstler vízum- és utazási iroda
Arad, Bul. Regina Maria 24. Telefon: 86.

Ismét forgalomba kerülnek Aradon a posta-autók

Eredményes intervenció Bucurestiben

Talán a gazdasági válság megszűnésének biztató előjele, hogy a közeli napokban ismét felbukkannak Arad uccáin a sárgára lakkozott szép postautók, amelyek közel másfél évi pihenés után, most előkerülnek a postafőnökség raktárából. Annak idején beszámoltunk arról, hogy a bucuresti-i postavezérgazgatóság takarékosági szempontból forgalomból kívül helyeztette a postautobuszokat és a csomagok elszállítását magánvállalkozónak adta ki havonta 6000 lejért. A magánvállalkozó az autófuvarozás magas költségeire való tekintettel, postakocsikat állított be a forgalom lebonyolítására, miután köztudomású dolog, hogy két ló, kocsis, valamint a kocsi üzemeltetése egyharmadrészt teszi ki az autófuvarozás költségének.

Igy kerültek ki a forgalomból a szép sárga postautók, mert üzemben tartásuk havonta 16.000 lejt emésztettek fel az elmúlt év júliusának első napjaiban... Annak idején úgy volt, hogy a postautókat a bucuresti-i vezérgazgatóság leszállította a fővárosba az aradi postafőnökség raktárából, azonban erre nem került sor. A temesvári postaigazgatóság több ízben interveniált Bucurestiben az irányban, hogy az aradi postafőnökség gépkocsijait helyezzék ismét forgalomba és az autók Bucurestibe való szállítását a legnagyobb eréllyel ellenezték. Pop Victor aradi postafőnök is közbenjárt az autók forgalombahozása érdekében és kifejtette, hogy miután az autófuvarozás idején soiförként foglalkoztatott két postaalkalmazottat, mint levélhordót, továbbra is a posta kötelékében tartották, tehát fizetésükkel nem csökkent a postakerület rezsije. A postafőnökség indokait figyelembe véve, a vezérgazgatóság most engedélyt adott arra, hogy kijavítva, teljesen rendbehozva, ismét forgalomba állítsák a sárga postautókat. A két gépkocsi frissen átfestve, rendbehozva áll most a postafőnökség udvarán és az újabb rendelést várja, hogy átvehesse hivatását. Legkésőbb november elsejétől kezdve, a postakocsikat ismét felváltja az autó, amely modern tempót visz bele a postaforgalom cirkulációjába.

= A devizakivitel újabb megszigorítása.

A pénzügyminisztérium ma körlevelet intézett az egyes vámhivatalokhoz, amelyben figyelmezteti azokat, hogy a devizákat csak abban az esetben lehet az országból kivinni, ha arra a Banca Nationala külön engedélyt adott. A Banca Nationalának ugyanis tudomására juttott, hogy egyes határpontokon a tisztviselők megengedik a valuták és devizák kivitelét és csak azt követelik, hogy a kivitelre kerülő valuták és devizák ne haladják meg azt az összeget, amellyel az idegen az országba bejött és amelyet annak idején utlevelébe be is irtak. A pénzügyminisztérium most figyelmezteti a vámhivatalokat, hogy ezt az eljárást csak abban az esetben lehet alkalmazni, ha átutazó utasokról van szó, más esetekben az utasok nem vihetnek ki valutát az országból, még abban az esetben sem, ha az összeg utlevelükben szerepel. A valuták és devizák kivitelére feltétlenül a jegybank külön engedélyre szükséges.

Városi és községi tűzoltóságok! Kérdertömlőkre kérjenek ajánlatot A. Kálmán R.-T.-től Aradon

Kiutalták a kétmillió lejt az aradi viadukt helyreállítására

Most már komoly remény van arra, hogy hamarosan felépítik a viaduktot

Aradváros életének egyik közismert tengerikigyóügye a Mosóczy-telepi szétbontott vasuti viadukt. Amint az *Aradi Közlöny*-ben hosszú hónapokon át figyelemmel kísértük mindazokat a próbálkozásokat, amelyek azt célozták, hogy a normális közlekedést újra visszaállítsák Arad-Belváros és a Mosóczy-telep között, úgy minden egyes esetben csupán a reménynél kellett megmaradnunk: annál, hogy egyszer talán mégis csak igaznak bizonyulnak a hírek és nyilatkozatok és a jelenlegi mexicói ingó-fahid helyére újra egy biztonságos konstrukcióju vashidat építenek.

A mindenki által ismert ügyben a keddi nap folyamán újabb fordulat következett be. Aradváros vezetősége értesítést kapott az államvasutak Kolozsvártól székely pályafenntartási igazgatóságától az aradi vasuti viadukt-ra vonatkozólag. A fenti intézmény L-D osztálya hivatalos átiratban értesítette Aradváros vezetőségét, hogy a *CFR vezérigazgatósága a viadukt helyreállításához szükségelt kétmillió lejt a mai napon kiutalta a kolozsvári osztálynak*, azzal az utasítással, hogy mielőbb kezdjék meg a munkát. A kolozsvári pályafenntartási igazgatóság az utasításoknak megfelelőleg az aradi munkálatok vezetésével *Riedel Engelbert* és *Chasamas Antal* vasuti mérnököket bizta meg, akiknek érkezése Aradra már a közeli napokban várható. Kétségtelen, hogy a kolozsvári értesítés végre egy konkrét intézkedés hírére hozza a viadukt ügyében és így remény van rá, hogy legalább is tavaszra újra normális közlekedésügyi körülmények között kapcsolódhat a Mosóczy-telep lakossága, — amely főleg munkásokból és tisztviselőkből áll — a város rendes életének vérkeringésébe.

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

SZERDA, OKTÓBER 18.

Bucuresti, 13: Könnyű és román zene. 17: Rádiózenekar. 18.10: Demetriade Yvonne énekel és Grui Th. zongorázik. 18.30: Rádiózenekar. 19.20: Szimfónikus lemezek. 20: Fliomen E. hegedül. 20.45: Aurelina Nina énekel. 21.15: Draghici csellóművész játéka. 22: Vendéglői zene. — Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Columbia gramofonlemezek. 10.45: Hírek. 11: 1. Deák Ferenc levelesládájából. 2. Petőfi: A szerelem átka: (Felolvasás). Közben: His Master's Voice gramofonlemezek. 1: Déli harangszó. 1.05: Magyar Tamás hegedül. Somogyi Olga énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor. 2.30: Az államrendőrség zenekara. 4.30: A rádió diáklőrelője. „A faekétől a traktorig.” 5: Debreceni Kiss Lajos és cigányzenekara. 6.15: „A ma életművészete.” Perlaky Lajos előadása. 6.45: Losonczy-Schweitzer Oszkár szalonzenekara. 8.40: „Az induló.” Zenés hangjáték. 11: Vitéz Tibor énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor. 11.30: Aradi Farkas Sándor és cigányzenekara. Dáni Dezső énekszámával. — Bécs. 12.30: Rádiózenekar. 14.10: Művészlemez. 16.35: A Godwin-zenekar lemezei. 18.05: Spitzmüller-Harmersbach zeneszerző művei. 20: A 4. gyalogezred zenekara. 22.10: Duhat baritonénekes. — Belgrad, 12: Gramofon. 13.05: Rádiózenekar. 16: Gramofon. 17.30: Horvacki Anica zongorázik. 20: Rádiózenekar. 23: Gramofon. — 23.35: Cigányzene. — Berlin, 17.30: Szórakoztató zene. 18.45: Wendland-dalok (szoprán). 21.35: Zenés rádiórevü a Havelről. 23: Hírek, majd éjfélig tánczene. — Kassa. 12.30: Gramofon. 13.30: Rádiózenekar. 17: Szokol fuvózenekar. — Kölnberg. 7.35—9-ig: Reggeli zene Berlinből. 14.05—15.30: Gramofon. 17: Szórakoztató zene. 19.25: Népszerű dalok. 21.10: Tánczenekar. 23: Éjfélkor könnyű és tánczene. — Leipzig. 7.35: Szórakoztató zene. 13: Déli zene. 19.30: Mai műdalok. 24—1-ig: Régi és újabb hangszerek lemezein.

CSÜTÖRTÖK, OKTÓBER 19.

Bucuresti. 13: Dal- és hangszerlemez. 14: Könnyű és román zene. 18: Dinicu-zenekar. 20.20: Könnyű lemezek. 21: Metaxa énekesnő estje. 21.20: Liszt: Esz-dur zongora és zenekari verseny (szólv. Cocorescu Magda). — Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Odeon-Parlophon gramofonlemez. 10.45: Hírek. 11: Felolvasások. Közben: Columbia gramofonlemez. 1: Déli harangszó. 1.05: Az Egyetemi Énekkarok szólov. varietéje. 2.30: Virány László szalonzenekara. 4: Az Országos Testnevelési Tanács előadása. 5: „Divatsevegés”. Sz. Tüdös Klára előadása. 6: „A kender és a len feldolgozása”. 6.30: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. — 7.45: Angol nyelvoktatás. 8.15: „Ami a háremből megmaradt”. — 8.55: Kis színpad. „Szenzációt akartak” Kürthy György hangutánzata. Közreműködik: Molnár Emmi. 9.30: Zongora-gordonka szonáták. 10.30: Petis Pali és cigányzenekara. 11.35: Ney Dávid énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor. 12.15: Patoky-jazz a Gel-lért-szállóból. Budapest II. 6—6.50: Polydor-Deans-wick gramofonlemez. — Bécs. 12.30: Művészlemez. 13: Rádiózenekar. 16.30: Mese zenével. 16.55: Olasz operalemezek. 18.30: Stransky Josef in szoprán-énekesnő dal- és áriaestje. 20: Szórakoztató zene. — 21.45: A szimfónikusok. 23.35: Gramofon. — Belgrad, 12: Gramofon. 13.05: Rádiózenekar. 20: Gramofon. 21: Lekeu: Négyes. Saint-Saens: Szeptett. 21.30: Gounod-émlék. Rádiózenekar, Ninkovics-Grozano énekesnővel. 23: Cigányzene. 23.45: Tánclémezek. — Brünn. 12: Gramofon. 17: Délutáni zene. 18.25: Gramofon. — 18.50: Gramofon. 22.25: Rádiózenekar. — Darenty. 22: Kálmán Imre maga vezényli a műveiből összeállított hangversenyt. Cigányprimás. Marica grófnő. Cirkuszhercegnő-részletek. — Leipzig. 7.35: Könnyű zene. 13: Szórakoztató zene. 14.30: Új lemezek. 17: Szórakoztató zene. 19.25: Grieg: F-dur hegedű- és zongoraszonáta. 22: Jódliás és vidám lantdalok. — Milano. 18.10: Gramofon. 19.40: Gramofon. 23: A fővárosi rendőrség zenekara. — Pozsony. 11.10: Rádiózenekar. 12: Gramofon. 19.25: Schrammelzene. — Varsó. 13.35: A filharmonikusok iskolai hangversenye. 16.40: Könnyű zene dalokkal. 17.55: Hangverseny. 18.20: Könnyű lemezek. 20.20: Hangjáték. 22.15: A rádiózenekar szimfónikus hangversenye.

A szerkesztésért:

Dr. STAUBER JÁNOS
felel.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Az apró hirdetések díját szavak szerint számítjuk. Minden szó 4 lejt. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 40 lejt. A kiadóhivatal fontartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Apróhirdetéseket este 10 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

ALKALMAZÁS.

SZOBALÉNY jó bizonyítványokkal felvétetik. Strada Cloaca (Szt. László-ucca) 7. szám, I. emelet 4. 3886

SZOPIATOS DADA azonnalra keresetük. Dr. Goldschmidt. Str. Horia 5. 3901

KÖTÉLGYARTO SEGÉD állandó munkát kaphat Kalfusz kötélgyártónál Komlóson. Cim: Kalfusz Stefan Comlogul-Mare, Banat. 3893

Fogorvos v. fogászati engedéllyel bíró orvos

társnak kerestetik prima vidéki városba. Biztos existencia. Leveleket „Fogász” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába. 3903

LAKÁS.

BUTOROZOTT SZOBÁT fürdőszobával keres urino belvárosban, esetleg butor nélkül. Ajánlatokat „November 1” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába. 3892

MODERN teleháló, üzleti pult, spanyolfal. asztal, sürgősen eladó. Str. Bratianu 17. szám. 3899

ERKELYES modern négyszobás lakás kiadó. Bulevardul Carol 70. 3866

MODERN 4 szobás lakás kiadó Strada Crisan 6. sz (Karolina-ú) 3815

II. EMELETEN egy 3 szobás és egy 4 szobás lakás központi fűtéssel minden melléklettel alkalmi áron kiadó. Bővebbet **Sepsyné**, Piata Catedralei No. 5. 330

Kiadó 4 szobás I. emeleti teljese modern lakás, v. **Könyök-ucca 11/a. szám alatt, a park mellett.** 3897

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST.

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak! Táviratcim: „HUNGARIOTEL”.

EGYSZOBAS, konyhás lakás tőle kiadó. Cim az Aradi Közlöny főkiadóhivatalában, a Minorita templommal szembe.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

ÚJ FILMEK francia gyártmányok, eladók, avagy kölcsönözhető ERDELYBEN. Érdeklődni „OFICIUL ROMAN DE PUBLICITATE”-nál Bucuresti, Str. Brezoianu Nr. 25.

Szörmebundák, férfi és női kabátok, 12 személyes ezüst evőeszköz, antik zenélőórák, antik asztalok, szekreter szőnyegek, komplett szobaberendezések, festmények, nagy konsol tükör, plüsch és kezimunka asztalterítők, storeok, függönyök, scheslon, ebédlió divány, íróasztalok, szobrok, faragott garnitúrák, antik butorok stb. kaphatók SALGONE bizom. üzletében Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota.

KERESKÉK silkín csikó és perzsabundákat, férfi és női kabátokat, gúralis porcellánokat, ezüst tárgyakat, 6 és 12-es ezüst evőeszközöket, cvári ebédlió és utózzonyegeket, perzsa - szőnyeget, szobaberendezéseket, varrógépeket, vírréket, stb. SALGONE bizom fizl. Arad. Str. Horia 1. (Széchenyi-ú) Neuman-pal

INGATLAN.

Marostájon

belesnek, tímárnak, kisebb ipartüzemnek, de gazdálkodásra is alkalmas nagy masszív térelépület 420 []-öl teiekkel, potom áron eladó. Strada Marasesti 2, emelet. 3889

ÜZLETEK.

Cea 100,000 lejt tőkével társat keresek rentábilis üzlethez, tőke biztosítva. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3891

A belvárosban élelmiszerüzlet átadó, komplett berendezéssel. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

ALKALMI BUTOR VASARLAS Ebédlió 600 lejtől, modern uri szoba, világos hálószoba 350 lejtől, fehér konyhabutor 1600, garnitúrák, ebédlió plüsch divány, sezlon, Singer varrógép, matracok, rugany betétek, csillárok, kaszák, zongorák, festmények, szőnyegek, vírréket 450 lejtől, antik butorok, pathéfonok 600 lejtől, íróasztalok és egyéb dísz tárgyak. Ezüstöt, aranyat, briliánst, szőnyeget, dísz tárgyakat, zongorát, pianót a legmagasabb napi áron veszünk. Zálogtárgyakra a legmagasabb összegeket csak az általunk képviselt temesvári Zalogház folyósítja. — Maghosszabbításokat a legolcsóbban vállalunk „COMISSIO” biz. üzlet, Bul. Reg. Maria 13. Dacia kávéház mellett.

KÉSPENZERT MEGVESSZÜK minden eladó dolgot „COMISSIO” Dacia-kávéház mellett

Hirdessen a 49 éve fennálló „Aradi Közlöny”-ben

(15)

Az Aradi Közlöny folytatásos regénye

Copyright by ARADI KÖZLÖNY

A magunk részéről hozzáfűzzük tudósításunkhoz, hogy Csernikoff elnök üdvözlőbeszéde mindenképpen alkalmas volt Amerika közvéleményének felingerlésére. A beszédet 9 órai kiadásunkban teljes terjedelmében közöltük, nemkülönben azt a méltán feltűnést keltő körülményt is, hogy az első japán személyszállító repülőrajok gépei kizárólag elavult, merevszárnyu aeroplánok. E körülményből arra következtetnek egyes tényezők, hogy a modern gépmadárkontingenst a konzervatívok hadászati célokból tartották a szigeteken. Lehet, hogy védelmi eszközök, hiszen az amerikai sajtó idegessége a legjobb bizonyíték arra, hogy ezekben a válságos időkben Japánnak jobban kell önvédelemre gondolnia, mint valaha. Mi reméljük a magunk részéről, hogy ez a honfoglalás békésen fog lezajlani és ennek megtörténte után a japán konzervatívok vezérei szintén tanúságot fognak tenni békés szándékaikról. Japán pedig elvesztette ipari termelésének legalább nyolcvan százalékát, hogy a szigetek szükségleteit a szibériai Japán fedezni fogja, az nem kétséges.

Bennünket közvetlenül aligha érinthetnek eme súlyos problémák. Mint az európai latin unió szövetséges társa, csak annyiban lehetünk érdekelve, amennyiben az európai és amerikai latin uniók relációi megerősödnek.

Milliók harca a hitért

Róma, 1971. december 22.

Dear Lady!

Miután legutóbbi találkozásunk alkalmával felhátorítani kegyeskedett arra, hogy ezentul értesítéseket küldhessek magamról és értesítéseket remélhessek Öntől, vagyok oly merész és tudatos önnel, hogy a Black Christians World-federation e hó 10-én Libériában tartott nagygyűlésén elnökévé választott. Az első önálló néger köztársaság székvárosában háromszázötven tartomány és törzs kiküldöttéi mintegy kétszázmillió feketéből képviseltek. Nem lehetetlen, hogy volt alkalma hangfilmet látni és hallgatni erről a reánkérve oly jelentős nagygyűlésről. Hogy személyemet érte-e megtiszteltetés, de egyben súlyos kötelezettség és felelősség viselése is, annak oka szervezőmunkásságom eddigi eredményeiben található. Csaknem hét évtizedes az a mozgalom, mely a föld összes négereinek egyesülését tűzte ki céljául. Az elnyomatás legsötétebb napjaitól kezdve voltak fajunknak széles látkörű szervezőmunkásságom eddigi eredményeiben található. Csaknem hét évtizedes az a mozgalom, mely a föld összes négereinek egyesülését tűzte ki céljául. Az elnyomatás legsötétebb napjaitól kezdve voltak fajunknak széles látkörű szervezőmunkásságom eddigi eredményeiben található. Csaknem hét évtizedes az a mozgalom, mely a föld összes négereinek egyesülését tűzte ki céljául. Az elnyomatás legsötétebb napjaitól kezdve voltak fajunknak széles látkörű szervezőmunkásságom eddigi eredményeiben található.

Dec. 23. Folytatom tegnap abbahagyott sorimat. A fogadtatás megtörtént. Nem is említettem még, hogy a Black Christians World-federation libériai nagygyűlése elhatározta, hogy hódolata jeléül azt az ébenfából és elefántcsontból faragott hatalmas trónszéket küldi el özsentségének, melyen egykor, az őskereszténység elterjedésének idején az abessziniai négusok ültek, mint a hatalmas Etiopia urai. A trónus átadásával engem bizott meg a nagygyűlés, nemkülönben azt a nőgy feketé püspököt, akit özsentsége uralkodása alatt emelt magához a bibornoki kar. A trónszéket harminc különböző afrikai törzshöz tartozó fekete és tiz amerikai néger vitte, szintén különböző államokból. Jobbomon Carolina és Goldcoast, baloldalamon Kongo és Zululand Cyt püspökei lépkedtek fel a palota főbejáróján, ahol a svájci testőrség fegyverbelépett tiszteletünkre. Ugyanakkor elbámultam ezeket a struccoltas, sisakos, alabárdos, ezüstmellvértes legények láttán, pedig már hallottam róluk. A trónus átadása roppant ünnepélyes külsőségek között történt meg, amikor az itteni ceremóniamesterek valóságos mű-

vészei. Aztán merőben váratlan dolog következett.

Özsentségének egy intésére mindenki kivonult a fogadóteremből, csak engem vezetett az első ceremóniamester egészen közel Özsentsége trónusához.

— Különös oka lehet annak, fiam, hogy ma adhattam neked elsőzben áldásomat, hallottam közelről Özsentsége erős baritonját.

Ennyit megértettem a latin beszédből, mindazonáltal elfogódotan kértem a ceremóniamestert, hozatna angol tolmácsot, amennyiben Özsentsége további közlendői volnának számomra.

A főceremóniamester tapsolt és egy elősiető lakájnak mondott valamit. A lakáj elsuhant és az ajtónálló testőrök néhány perc múltán egy szikár, görnyedthátú vén biboros előtt tárták fel a fogadó-terem ajtajának két magas szárnyát.

— Öminenciája Gaetano di Rossi gróf, államtitkár fogja Özsentsége szavait tolmácsolni, mondta meglehetősen rossz angolsággal a főceremóniamester.

Mély hódolattal üdvözöltem a gróft, aki néhány olasz szót váltott Özsentségével.

— Nem akartam mindaddig Özsentsége színe élé járulni, amíg be nem fejezem művemem. Ugy vélem, a libériai nagygyűlés művem befejezése volt és most ime, eljöttem, hogy a szentatya áldásában részesüljek.

Amíg a biboros tolmácsolta szavaimat, volt időm Özsentsége fenkölt alakját szemügyre venni. Arcának kemény, markáns vonásait mintha apja, a toscanai vasesztergályos faragta volna. Szemének messzeségekre hatoló, erőt sugárzó tekintete eljövendő évszázadok fényvillanásait ragyogtatta. A kétkulcsos, gyöngyökkel díszesen megrakott nehéz aranytiara, melyet az ünnepet megelőző nagy fogadónap miatt viselt, mozdulatlanul domborodott elő a trónszék gazdag cirádás háttéréből. Fehér selyem reverendája széles vállakon és domboru mellkason feszült, semmiféle renaissance szobrász nem mintázhatott volna ilyen harcos egyházfedelemet.

— Özsentsége arra kér, kedves fiam, hogy vázold neki a Black Christians World-federation megszervezésének történetét. Ámbátor annak minden mozzanatát figyelemmel kísértük, most a te szádból akarja hallani.

Afrika négerai az antikrisztus ellen

— Nem óhajtom hosszu ideig igénybe venni Özsentsége idejét, mindazonáltal a gibraltári alagut építésénél kell kezdenem, amelyet több balsikerű próbálkozás után negyvennégy évvel ezelőtt nyitottak meg Özsentsége, XII. Pius spanyol fiai. Ez az alagut egyidőben készült el a franciák Szahara-vonalával, ez kötött bennünket első ízben össze Európával és annak keresztény kultúrájával. Ma már kevesen méltányolják ennek az alagutnak a jelentőségét. Amikor megnyitották, legalább annyit jelentett, mint Amerika felfedezése. Megnyitá a szárazföldi ut India felé, a Páris, Tanger, Algir, Cairo, Port-Said, Bagdad, Lahore-vasutvonal.

Az akkor kialakulóban levő európai latin szövetség utja megnyitá a latin Amerika felé, hiszen a délafrikai partokról rendszeres légijárat létesülhetett Délamerikába az aeronautikának eme gyermekkorában. Végül a Szaharán át összeköttetésbe kerülhetett az európai ipar, kereskedelem és civilizáció Afrika legbelsejével, mely eddig terra incognita volt. Ez a vasutvonal lett az az artéria, melyen át az afrikai néger milliók bekapcsolódhattak a kereszténység vérkeringésébe, a keresztény élet tápláló-centrumaiba. A misszionárius atyák addigi munkája meghatározódott, ez a vasutvonal teremtette meg a feketék keresztényi közösségét, amelynek a Black Christians World-federation már csak külső megjelenési formája. Nem az én érdemem tehát, nem is számos szervező elődömé, hanem azé a néger mérnöké, aki-

nek több sikertelen kísérlet után végre lehetővé vált a gibraltári alagut afrikai részének az európaival való egybetalálkozottatása. Joe Stanley Cartwood volt a neve, valóban megérdemelné, hogy az egyház a szentek sorába iktassa.

A biboros mondatról-mondatra tolmácsolta szavaimat, Özsentsége kemény arca, éles tekintete mintha kissé meglágyult volna Cartwood nevének hallatára.

— Özsentsége, valamint elődei nagyon is jól ismerik Cartwood nevét és mindannyian méltányolták egyházunk e hü fiának emberfeletti munkáját.

— Azokban az időkben duzzadt a hitetlenség csirája, a bolsevizmus, folytatta a tolmács, meg-megállva. És ahogy Afrika feltárt belsejében diadalmmentben haladt előre az Ur zászlaja és az ő fiának dicsőséges neve, azonképpen haladt előre Európában az Antikrisztus, amiképpen a próféták azt megjósolták vala.

— Szentatyám, mondtam ekkor felegyenesedve, ha egyszer az a megpróbáltatás suitaná az egyházat, hogy az Antikrisztus diadalt ülné Európában, akkor négyszázmillió néger fog megindulni ellene, hogy visszaadja a fehér fainak azt, amit a megváltóban tőle kapott.

Két trónus egymással szemben

A bibornok meglepetten nézett rám, mialatt szavaimat fordította.

— Bennünket abban a kegyben részesített az Ur, hogy idejekorán bekapcsolt a kereszténység éltető vérkeringésébe. Az indiánok feláldoztattak a conquistadorok, a szibiriák nomádnépek a kozákok fegyvereinek, mert nem hallották meg az ő szavát, Etiópiában nem hiába jártak az ő megfeszítése után az apostolok, ők meghallgattattak és mi is meghallgattunk. A gibraltári alaguton nemcsak a hit ereje ömlött át hozzánk, de a civilizáció, életfeltételeinek ismerete is. Anglia harmincezer repülőgépet engedélyezett a protektorátusa alatt álló néger köztársaságoknak. Ha eljön az ideje, megmutatjuk, hogy harcolni is tudunk a kereszténységért, meghalni is tudunk egyházunkért.

Özsentsége soká hallgatott, amikor a biboros lefordította szavaimat.

— Nem repülőgépekben. Istenben van a mi erőnk, mondta végre. Ma egy jászolról fogunk énekelni éjszaka és hallatszon messzire a mi énekünk: békesség a földön az embereknek.

Felmagasodott a trónszék előtt és én térdreborultam, mert tudtam, hogy vége a meghallgatásnak. Csókranyuitotta fehérkeztyűs, kemény kezét és én ajkamhoz érttem Szent Péter gyűrűjét. Amikor felegyenesedtem, már csak a két trónszék volt előttem. A kulcsokkal díszített aranytrónus és a bálványfejes fehér-fekete, amelyet mi hoztunk.

Ez a két trónus olyan különböző, olyan el-lenséges volt így, egymással szemben, mintha meg akarta volna cáfolni a pápa szavait. Vagy más okból nem illettek a szájába? Hiszen harcos pápának is lehet őszinte békeakarata. Ezek kovályogtak az én gyapjas fekete fejemben, amikor elhaladtam a svájci testőrök csillogó mellvértjei között.

Mindent előszóval szerettem volna elbeszélni Myladynek a karácsonyfa alatt, keskeny fehér kezét az én széles fekete mancsomba fogva. Így azonban a Szent Péter-templom éjféli miséjét rádiótelehorom társaságában fogom bevárni a Hotel Victorio Emanueleben. Irish Tewet hozatva föl szobámba. Albatrosom meg ott tesped a Vatikán légikikötőjében, mert egy szigorú ir lady így parancsolta.

Most boldog Karácsonyi ünnepet kívánva maradok hódolatteljes kézcsokkal.

Sam. H. Carter.

Kérem Sir Archibaldnak legmélyebb tiszteletemet nyilvánítani.

(Folytatása következik).